

Cimbora

JÓGYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: BENEDEK ELEK

TARTALOMJEGYZÉK:

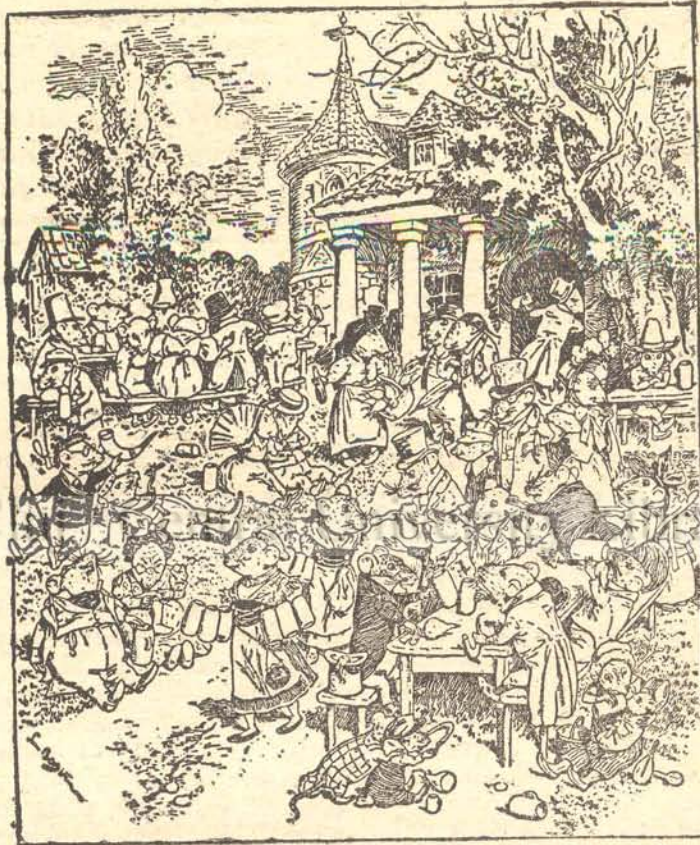
Egér-májális. Címkép. Verselte: Tökmag király	305
Piros pünkösöd napján. Vers. Irta: Benedek Elek	306
Apánk az ajtó mögött. Irta: Berde Mária . . .	306
Torony-zene. Martin Greif költeménye. Fordította: Tompa László	308
Tibi galambjai. Elbeszélés. Irta: Csanády Sándor	309
Mancika köszöntője. Irta: Ujlaky János	310
A vizikirály gyöngypalotája. Mese	310
Templomban. Vers. Irta: Ágoston Mariska . .	313
Fészekrablás. Elbeszélés. Irta: I. Dienes Jenő .	313
Tamás érdeklődik. Beszélgetés	314
A pesti fiú. Irta: Dánielné Lengyel Laura. . .	317
Veréb Jankó levele. A Cimbora pályázata . . .	318
Elek nagyapó üzeni	320
Szókés a teknőben. Két kicsapott diák kalandjai a Tiszán. Irta: Kertész Mihály . . . (Mellékleten)	

Cimbora

JÓ GYERMEKEK KÉPES HETILAPJA

Főszerkesztő: Benedek Elek

EGÉR-MÁJÁLIS.

Gyermekkorom szép emléke
Támadt föl e kedves képre:
Eszembe jut a meséske,
Jó öreg dajkám mesélte.
„Egyszer pünkösdi ünnepében,
Május hónap közepében,
Egerecskék mit gondoltak?
Zöld erdőbe kirándultak.

Ujjujuju, félre bánat!
Hire sincsen itt cicának,
Sörös hordót csapra verték,
Cicáikat kinevették.
Cini-cini, cincogattak,
Közbe-közbe iszogattak,
Addig ittak, mind berugtak,
Puha gyepen elaludtak.

Ó, bús eset, mely megesett!
Cirmos cica rájuk lesett.
Egytől-egyig, hamm, bekapta,
Nem könyörült az ebadta,
– Elmesélem bármint fáj is, –
Igy végződött a májális.

Tökmag király.

Piros pünkösdi napján.

— Irta: Benedek Elek. —

Nyílik már, nyílik már
A pünkösdi rózsá,
Eredj, lányom, gyöngyvirágom,
Szakassz egyet róla.
Szakassz egyet róla,
Tűzd a kalapomba,
Virágosan, bokrétásan
Megyek a templomba.

Nem illik a virág
Nagyapó kalapján?
Illik bizony, gyöngyvirágom,
Piros pünkösdi napján.

Piros pünkösdi napján
Mosolyog az ég is,
Ide azt a piros rózsát,
Hadd mosolygok én is.

Rózsá, rózsá, rózsá,
Szép pünkösdi rózsá,
Eredj, lányom, magadnak is
Szakassz egyet róla!
Egyet a hajadba,
Egyet kalapomba,
Virágosan, bokrétásan
Megyünk a templomba!

Apánk az ajtó mögött.

— Egy kis flu mondja. —

Irta: Berde Mária.

Életem első éveit tiszta fehérben látom: fehér szobák, fehér köntösök, fehérén mosolygó ezüstök a vitrinben és anyánk fehér mosolygása.

Nagy feketeség jött ezután. Feketébe vont szoba, kifeketézett kapu, fekete ruhák, fátolok, feketeszélű levélpapír anyám íróasztalán, feketeszélű zsebkendő a szemére szorítva.

En kicsike voltam és csacsika, de Lula néném, a kilencesztendő komolyság megtanított, hogy most nem szabad lármázni, sikítani és leginkább nem szabad kacagni, mert anyánk akkor hangosabban zokog. Mint a kis egerek, surrantunk a házban és mindig hallgatva, rákaptunk a hallgatózásra.

A hugicánknak, aki csak három éves volt, az volt a szokása, hogy csak akkor aludt el, ha énekeltek neki. De anyuka nem birt énekelni többé. Hanem kinyitotta lefekvéskor a nappali szoba ajtaját és felhuzta a muzsikáló órát a vitrinben, azután kiment a konyhába, hogy ne hallja a zenét. Mig Katka hugunk álomba pityegett, mi Lulával úgy beszélünk ki magunkat, hogy ő lecsusztatta fejét az ágy szélére, én feltérdeltem a fiókos ágyban és így éppen elérte szánk egymás fülét.

Lula, — sugtam egyszer én — miért sirtál ma? Es miért mondtad anyánknak, hogy nem sirtál?

— Azért mondtam, mert nem szabad, hogy ő tudja.

— Mit?

— Esküdj meg öcsi, hogy hallgatsz.

— Bizony isten.

— Hálj töviságyban minden éjjel, ha elmondod?

— Háljak.

— Tudod emlékszel láttad te anyánknak azt a szép aranyláncát, amin olyan szép gyémántvirágok vannak, amiről Kati nagynéni azt mondta, hogy az olyan régi és olyant ma nem lehet látni?

— Aha! Láttam!

— Pszt! Ma jövünk hazafelé az iskolából. Gál Alisz azt mondta: lányok, nézzük egy kicsit a kirakatokat. Tudod válogatni szoktunk, hogy mit vennénk meg, ha pénzünk volna. Odaérünk Salamonhoz, az ékszerészhez. Olyan szép piros gyöngyök vannak. Egyszer csak kiált Alisz: Né, Lula, ez a nyaklánc pont olyan, mint az anyukádé, pedig te azt mondtad, hogy nincs több olyan ... akkor te hazudtál.

Marianne meglökte Aliszt és összesugtak. Én nagyon reszkettem, mert igazán nem hazudtam és azért is reszkettem, mert egyszerre egyebeket is megláttam a kirakatban, tudod, mind, ami a vitrinben volt nálunk, te öcsi, képzeld, az ezüst gyertyatartókat és azt a szép bársonyskatulyát, amiben a sok fényes kés meg villa meg kanál van.

— Ezeket valaki árultatja, mondta Marianne. Nézd ott van a cédula: bizományban. Én ezt tudom, ez azt teszi, nekem apukám mondta...

— Na, akkorhát hiába dicsekedtél, Lula, hogy ha nagy leszel, tied lesz a nyaklánc ... nézzük, nincs-e itt az a hires kétszázestendő muzsikáló óra is, mondta Alisz és felduzta az orrát...

Hazajöttem és belopóztam a nappali szobába. A vitrin üres. Csak a muzsikáló óra van még benne, amitől Katka hallgatni szokott... Lula halkán sirni kezdett, én átkulcsoltam.

tam a nyakát az ijedtségtől. Miért árultatjuk mi a nyakláncot, meg az ezüstös skatulyát?

Egy másik este én beszéltem többet.

— Te Lula, mondtam, ma itt volt az a néni, tudod, amelyik annyit mondja azt, hogy „pláné”... én, én a függöny mögé bujtam, hogy megtudjam már, ki vagy mi az a „pláné”... de tudod, egy borzasztó érdekeset mondott ez a néni, egy nagyon fontos. — Tudod, mikor már vagy ötször mondta: „pláné”, akkor bejött egy ember és adott valamit anyáknak. Azt mondta anyánk, amikor az ember elment:

— Tudod, Klári, még mindig hoznak egy kis pénzt az uram volt páciensei.

— Jaj, lelkem, mondta a néni, ez úgy van. A halott apa egy fél esztendeig ott áll még az ajtó mögött. Lula... érted te ezt?

— En...? dehogy értem, bizonyosan rosszul hallottad?

— Hát én értem és igaz is kell legyen, mert erre anyánk azt felelte: bizony ott van, látom én azt naponkint.

— Hát ez furcsa, ha igaz. Mert akkor miért nem láthatjuk mi is apánkat?

— Mert... mert nem kerestük még soha meg, de tudod mit? Holnap délután, míg anyánk a temetőbe megy, te meg zongoraórára, én megkeresem.

— Jó... aztán legalább megmondjuk neki az ékszer. Megkérjük, küldjön pénzt anyáknak, hogy vegyék vissza a kirakatból és Gál Alisz akkor nem kacag többet mirajtunk.

Másnap, iskola után össze-vissza kószáltam a házat. Átszöktem a háziurék folyosójára, még a padlásra is, kerestem apánkat, minden ajtó mögött. Iszonyuan félttem attól a perctől, amikor meglátom. Istenem..., milyen lehet. Olyan kőarcu, ereshomloku, mint a koporsóban?

Uzsonakor Lula kérdően nézett rám. Tagadón ráztam a fejemet. Este nagyon szomorúan feküdtem le. Lula sugta:

— Te... mi nagy szamarak vagyunk. Hiszen apánkat elvitték a koporsóban. Neki csak a lelke él és a lelket nem lehet látni. Neki csak a lelke lehet az ajtó mögött.

— Milyen okos vagy Lula! Dehát lehet a lélekkel beszélni?

— Persze, hogy lehet. A jó Isten is lélek és a pap bácsi azt mondta, hogy az imádság az istennel való társalgás. Tudod, mit... imádkozni fogunk apánkhoz, hogy segítsen... Te, én már az ajtót is tudom, hogy melyik, bizonyosan az ott a gang végiben, mert az nyílik a szabadba és tudod, amikor apuka meghalt, az ápolónéni kinyitotta az ablakot, hogy kimenjen a lélek. Hát látod, az sem tud kimenni a falon, azért ott áll bizonyosan a gangajtó mögött, hogy amikor akar, felmehessen az égbe. Tudod, mit... Odamegyünk ezután imádkozni...

Attól kezdve Lula minden reggel, amikor iskolába indultunk, megállott a gangajtó mögött. Motyogott valamit, helyettem is, mert én még

csak azt az imádságot tudtam: En lefekszem kis ágyamba. De igazán hiába imádkozott Lula, az ékszerek nem jöttek vissza, sőt... Egy napon megint szemkisirva jött haza az iskolából, de olyan peccsenyére sirta ki a kis arcát, hogy nem lehetett letagadni a sirást anyánk előtt.

— Mi lelt, Lula?

— Megszidott a tanítónéni.

— Mit csináltál?

— Helytelenkedtem.

Anyánk szigorúan nézett.

— Arvagyermeknek mintagyermeknek kell lennie.

Szegény Lula. Olyan volt az iskolában, mint egy angyal. Láttam, lenyelte a feltörő sirását. De csak estig birt hős maradni. Az ágyban átkarolta a fejemet.

— Öcsi... sugta. Borzasztó történt velem.

— Gál Alisz a padom elé állt és azt kiáltotta: Lula, mikor költöztök emeletes házba? A tavasszal azt mondtad, hogy őszire olyanba költöztök. — Akkor még élt apukám, — mondtam. Azután az órán láttam, hogy a lányok egy cédulát adnak kézzől-kézre. Rámnéztek és kacagtak. Amikor Marianne-hoz ért, kitéptem a kezéből. Egy kaliba volt rárajzolva és alá volt írva: A Luláék emeletes háza. Es... és a tízpercben Alisz a padomhoz jött és azt mondta: Tudja meg maga, hogy én csak azért tegeződtem össze magával, mert azt mondta, hogy emeletes házba költöznek. Többet ne tegezzen.

Lula szava elfult a keserűségbe.

— Hát hova költözünk... kérdeztem én.

— Hova... tudom már. Marianne megmondta, hogy ő hallotta apukájától, hogy anyánk künt a Csibi-utcában vett egy kis házat és mi ezentúl ott fogunk lakni, mert mi csak apánk keresetéből élünk szépen. Es a kicsi házra kellett az aranylánc meg az ezüstkések ára.

Reggel Lula sokkal tovább imádkozott az ajtó mögött. De nem jött semmi segítség. Újévre készültünk ki a nagy házból, anyánk csomagolt már... Es apánk az ajtó mögött süket maradt rimánkodásainknak. Még jött egy szörnyűség. Karácsony felé Katka beteg lett. Tüdőgyulladása volt. Ott feküdt a nappali szobában, mert a doktor bácsi azt mondta, hogy ott a legjobb a levegő és besüt a nap is. Ugy feküdt, mint egy piros, felfújt, lihegő hólyag. Es folyton nyöszörgött és csak akkor hallgatott el, ha az óra muzsikálni kezdett.

Anyánk félév óta először nem sirt folyton. Hanem ijedten futott, lőtött és virrasztotta Katkát. Es néha felsóhajtott (hallottuk mi): Oh istenem, bocsáss meg, most látom mennyi méga veszteni valóm! Katka pedig csak hörgött és köhögött. De hallgatott, amikor az óra muzsikált. Es anyánk muzsikáltatta az órát, egész éjszakákon át. Rémes éjszakák voltak: zeneszó, köhögés és sóhajtás és mi ketten, Lulával,

egész magunkra, iszonyu félelemmel meredtünk bele a zürzavarba.

Es doktor bácsi azt mondta, hogy meg ne próbáljuk innen tavaszig elköltözni. Ha Katkát most kivinnék a hidegre, vége volna.

Drága anyánk a kezét tördelte.

– Istenem... hiszen, ha volna miből... Egy negyedévre még... azt a nagy házbért kiteremteni.

Odament a vitrinhez és kivette azt a csodaszép muzsikáló órát. Katka felriadt:

– Anuta... Anuta... ne nujj az én ójámhoz...

Anyánk letakarta kötényével az órát, úgy akarta kilopni a szobából.

– Ha ellopod az ójamat, elmedet és szoha vissza nem dövöt hozzád...

Szegény anyánk kiment az ebédlőbe és letérdelt a földre és sirni kezdett. Katka egész délután az órát vigyázta, úgy aludt el. Akkor csente ki anyánk és a kezembe nyomta.

– Lula... te okos nagyleány vagy. Eredj, érts meg... itt maradunk még egy negyed-évig, de nem koldulhatunk a háziurtól, a te apád családja nem koldulhat. Ma huszadika... a háziur feljön megkérdezni, mi lesz. Vidd el ezt az órát Salamonhoz.

Lula arca lázba gyult. Rámadta felsőmet, megragadta kezemet és az órát a hóna alá vette. A folyosón már sötét volt, szinte egészen. Sebesen futottunk a folyosó ajtajáig. Lula kinyitotta az ajtót, mögéje térdelt és engem is lehuzott magához. Összetette a kezemet, azt hittem, ismét az ékszerekért fog motyogni és panaszkodni fog, hogy nem hívják már magukhoz a cifra barátnői és kacagnak a foltos kötényein. De egészen mást imádkozott.

– Apánk, édes jó apánk, drága édes jó apánk, kérünk téged, ne adj vissza semmit, de semmit: nem kell sem a lánc, sem az ezüstkések, nem szégyelem már a kicsi házat, de bár költözhethetnénk már bele, bár a kicsi Katkának ne volna semmi baja. De, édes jó apánk, ezt az órát ne engedd elveszni, küldj pénzt valahogy másképen, mert Katka... Katka sirni fog és akkor köhög és meghal, ha nem muzsikál az óra. És pénz is kell, hogy ne kelljen még áprilisig elköltözni, mert Katka akkor is meghal. Drága jó apukánk... ma egy fél éve haltál meg, ma még itt kell állanod, ... ugy-e, hallasz minket?

En lépéseket hallottam a lépcsőn, mintha valaki elsuhant volna, le a kapu alá. De Lula nem figyelt, csak hangosan, sirva imádkozott.

Amikor reggel Katka felébredt, nemakart egy kanál tejet se bevenni. Összeszorította a fogát.

– Ejősőj muzsitájjon az ója...

Anyánk kifutott és a pamlagra rogyott. Lula meg én összebujva hallgattunk. Katka nem akar enni... Katka meg fog halni... Apánk nem volt az ajtó mögött. Picike szí-

vünkbe a legnagyobb élő eliszonyodás szele nyilallott.

Kopogtak. A háziur jött. Azt mondta anyáknak, hogy tévedés van, a házbér ki van fizetve áprilisig. Papa fizette ki... talán a nyugta is meglesz valahol.

Elpirult, amíg beszélt és hosszasan, gyengéden nézett Lulára.

Amikor elment, anyánk azt mondta:

– Fussatok az óra után.

Mint a villám, repültünk Salamonhoz. Az órát már az ebédlőben felhúztuk és úgy vonultunk be diadalmas zenészővel a nappali szobába. Anyánk a Katka ágya előtt térdelt. Katka felült és tapsikolni kezdett. Es anyánk egy fél év óta először, elmosolyodott. Tavasszal Lula mindennap friss virágot szegzett az ajtósarokra.

Jó idő múlva, amikor már megszoktuk a Csibi-utcát, a kicsi házat, foltos köntöst, szegény barátokat és anyánk előtt kiejthettük apánk nevét, anélkül, hogy hangosan felzokogott volna, elmeséltük neki, mért szeggettünk az ajtósarokra virágokat.

Anyánk eldőbbent, aztán azt mondta:

– Lehet, hogy ép a háziur jött fel a lépcsőn, meghallotta esdekléseket, mert én azt a nyugtát soha meg nem kaptam, pedig áldott édesapátok nagyon rendes volt pénzdolgokban.

– Nem, nem. Apánk volt ott az ajtó mögött, ő hallgatta meg imánkat, esküdtünk mi határozottan.

Anyánk lehunyta a szemét.

– És ott is lesz mindig, amíg hisztek benne, mondotta szeliden.

(Marosvásárhely.)

TORONY-ZENE.

– Martin Greif költeménye. –

Fordította: TOMPA LÁSZLÓ.

Köznapi füstben még a város,
nézvé a viz tükrébe le,
s már a toronyból zengve szálldos
a szombatest üdvözlöte.

Az ércek dagadó zenéje
elárad a kék égíven,
a sok csillag kiül az égre,
s a hang elnémul szeliden.

**A CÍMBORA előfizetési ára
Csehszlovákia területén egész évre
40, félévre 20 cseh Korona.**

Tibi galambjai.

— Irt: Csanády Sándor. —

Morózus, magábavonult ember volt Tíringer Lajos ügyvéd. Nem csoda, hiszen teher, nagy teherként hurcolta tovább napról-napra elárvult, vén életét. Felesége régen itt hagyta, már talán a csontjai is elporladtak teljesen a földben, a gyermekei is ott nyugszanak édesanyjuk mellett a sirban. Mint valami kisértet, fentmaradt egyedül a vén ember.

Szép házban lakott, a sajátjában. No, nem az egész házat lakta, csak egy szobácskát tartott fent magának. Az volt hálószobája, ebédlője, kamrája, irodája. Iroda? Talán már nem is emlékszik, hogy valamikor ügyvédeskedett. „A vén Tíringer ügyvéd,” mondják a községben. Ez a szállóige maradt meg mindössze ügyvédeskedéséből. A ház, földek? Örökség. Nem ügyvédi kereset.

A ház nagyobb felében Katz Vilmosék laknak, a Katz tanítóék. Nincsen sok gyerek, csak kettő, a Tibi meg a Juditka, azonban a vén ügyvéd azt véli, hogy egy egész iskola van az udvarban, amikor a két gyermek künt játszik. Ha meg épen egy-két pajtika átmegy a Tibiékhez, akkor kétségbeesik, hogy a szomszéd községek iskoláit is odatelepitették.

A jó Katzné egész nap csendesíti a gyerekeket, pedig dehogy lármáznak, csak épen el-elkacagja magát néha valamelyik aranyosan csengő hangjával, ami azt a vén embert mód nélkül felingerli.

— Látod, Vili, — mondja esténként Katzné az urának, — ez a vén ember tönkre tesz engem az örökös pörlekedésével, a gyerekekből meg kiöl minden kedélyt. Ma megint le akarta szedni a vadgalamb fészkeket.

— És Tibi?

— Tibi meg ordított, mint a sakál.

— Dehát mondd, Vili, nem kegyetlen ez a vén ember? Épen most költenek ezek a kedves madárcák, egyik-másik fészekben már fiókák is vannak. És most akarta leveretni a fészkeket. Nem állhatja a vadgalamb-bügåst. Be rossz vén ember ez az ügyvéd.

— Majd én teszek ajánlatot ennek a vén Tíringernek; azt, hogy vágassa ki a kert összes fáit, mert különben nem tudja kiirtani innen a galambokat. Tudom, hogy akkor nem fogja többé előhozni a fészkeleverést.

Künt Tibi meg Juditka kacagása hallatszott, majd nagy robajjal törtettek be a szobába, még akkor is nevettek. Eltelt néhány perc, míg a derült jókedvtől szóhoz tudtak jutni. Azután elmondták, hogyan pumpolták meg a zsugori orvos bácsit a tanítók Eötvös-alapjára. Nem sokat adott, csak husz koronát, de hát a doktor bácsitól ez is sok pénz, nem is fog aludni egy hétig. Ezen aztán ismét nagyot kacagtak.

— Mi van a galambokkal? — kérdi hirtelen az édesapa.

Mintha villám sujtotta volna meg Tibit, úgy elhallgatott, csak a szemében látszott fényes könnyecske, azután megeredt a panasz:

— Hát van a házibácsinak szíve? Nincsen se szíve, se lelke. Korán reggel olyan kedvesen turbékolnak a vadgalambok, hogy alig várom mikor lesz már reggel. Csak vihar ne volna soha, mert azt előre megérzik s akkor előtte is, utána is igen soká elhallgatnak. A házibácsi mindezt nem tudja átérezni.

— Nem is hagyom én leverni a fészkeket, vigasztalja meg az édesapa a kesergő fiút.

Másnap reggel lázasan ébredt fel Tibi. Más-kor erőhatalommal sem lehetett volna ágyban tartani, most maga kívánczozott ottmaradni.

Egykettőre kifejlődött a betegség. Tüdőgyulladásba esett Tibi. A láz egyre fokozódott, ereje egyre, rokamosan hanyatlott. Egyik doktor a másiknak adta a kilincset, de mindegyik lehorgasztott fővel távozott. Még a galambok is megéreztek, hogy a kis patrónusuk beteg, oly igen szomorúan turbékolnak.

Elmult hat nap, elmult hét nap, a gyulladás egyre terjedt, az orvosok mindig sűrűbben jártak, a beteg meg mindig rosszabbul érezte magát. A városból is jött orvos, aki megvizsgálta a beteget, azután nem szólt semmit, felült az autóra és néhány vigasztaló szó után távozott.

A nyolcadik nap reggelén piros foltok jelentek Tibike arcán. a pulzus lassan vert, melle nehezen emelhedett, édesanyja, apja, Juditka ott ültek mellette, várták minden szavát:

— Anyuskám, tégy engem a régi helyemre, ahol annyi édes álmot aludtam. Itt nem tudok szépet álmodni. Az előbb előbb elaludtam és egy fényes angyalka azt mondta, menjek az én kis ágyamba s ott szép álmot küld a szememre.

— Nem lehet, kis fiam.

— Tedd meg, anyuskám, megládd, ott meggyógyulok. Érzem, hogy ott az én kedves kis régi ágyacskámban meggyógyulok. Vigyetek oda, ott szeretnék aludni, be jól esne ott pihenni. Vigyetek oda.

Azután oda tették a régi kedves ágyra Tibikét.

— De jó itt, édes szüleim. Gyere ide, Juditka. Ma nem hallottam a galambokat. Megnézted már őket?

— Meg, Tibike. Három fészekben vannak már fiókák. A Pávában is.

— A jövő héten megnézem őket, akkor már kimehetek, ugy-e, édesapám.

Nem szólt senki.

— Apuka, küldd be a házibácsit.

— Minek? Nem jön ugyse be.

— Meglásd, bejön, csak hívd be.

Az édesapa nem szólt tovább. Kifordult s pár perc múlva a vén Tíringgerrel tért vissza.

— Mit akarsz tőlem, Tibor?

— Üljön le, házibácsi!... Nagyon fáj a mellem... Azért elmondom... A galambokat... Ugy-e nem veri le a fészkeket?... Ni, ott egy fényes angyalt látok... Hiv... Elmegyek... Édesanyám, a galambokat... Ne hagyd... Házibácsi megígérte... Juditka, vigyázd meg, mikor kelnek a negyedik fészkekben...

Harmadnap temetés volt Katzéknál. Valamennyi vadgalamb ott turbékolt Tiborka koporsója felett, siratták az ő kis patrónusokat.

Azután csuda történt. A vén Tíringger ügyvéd minden kora hajnalban ott ült a fák alatt és hallgatta a vadgalambok bűgását. Sokan ta-

lálgatták, hogy miért. Talán meghibbant az elméjében?

Oh, nem! A haldokló Tiborkának teljesítette a kívánságát. Neki is volt egy fiacskája, aki úgy szerette a vadgalambokat. Tibi most hirül vitte a kis pajtásának, a Kálmánának, hogy a galambocskáknak jó soruk van: nyugodtak lehetnek a mennyországban az anyálok között.

Egy reggel vadgalamb turbékolás között, vadgalamb bűgással szállt el lelke a vén Tíringger ügyvédnek a Mindenhatóhoz.

Ott találták halva a padon, a fák alatt, mintha a vadgalambokat hallgatná, úgy aludt ott csendesen, örökre behunyva szemét.

(Sárbogárd.)

Mancika köszöntője.

— Irta: UJLAKY JÁNOS. —

Itt a tavasz, olvad a hó,
Vége már a télnek.
Gólya, fecske messzi tájról
Mind, mind visszatérnek.

Erdők mélyén kék ibolyák
Illatozva nyílnak.
„Jer, köss minket bokrétába!”
Szeretettel hívnak.

Csak egy kicsit nagyobb vélnék,
Elmennék utánna,
Mind elhoznám, jó anyuskám,
A neved-napjára.

Napsugárral kötözgetném
Bokrétába össze,

Ugy állanék ma előtted
Tégedet köszöntve.

Jó anyuskám! nem virágot,
Drágább kincset hoztam,
Kis szívemet, mely, míg élek,
Tiértetek dobban.

Ma e szívből hő ima száll
Az egek Uráig,
Kérve őt, hogy jó anyuskát
Mindnyájunknak örömré
Tartsa meg sokáig!

(Zabola, Háromszék-m.)

A vizikirály gyöngypalotája.

Volt egyszer egy gyönyörű szép fenyőerdő. Ebben az erdőben a fenyőfák olyan magasra nőttek, hogy koronájuk egészen beleveszett a magas ég kékjébe. A fűnek olyan csodálatos zöld színe volt, hogy aki ránézett, megláthatta magát visszatükröződő fényében. Az erdőben nem esett sohasem a hó, sem jég, sem fagy nem volt benne. Így hát természetes, hogy állandóan tele volt szebbnél szebb virágokkal, melyeknek illata varázsszerűen fogta körül az erdőt. A hegyről ezüstös, csörgő patakocska rohant alá a hegy lábánál elterülő nagy, zöld tóba, melybe a fenyőfák behullatták tűkőnyyeiket és tobozgyümölcsöket.

Ez a nagy tó s az egész fenyőerdő a tőfenekén, kristálypalotában lakó, nagyszakállu vizikirály birodalmához tartozott. A fenyőfák tűleveleikkel és tobozgyümölcsükkel táplálták a vizikirály népét. A zöld fűvel festette be az

őreg király, hosszú, lengő szakállát és haját, ugyancsak evvel a fűvel kenték be magukat zöldre összes alattvalói is. A virágokból koszorut fontak s illatukkal szagosították magukat a vizikirály lányai. Az ezüstös patakocska volt a posta: ez hordta a hegyitündérek és manók üzeneteit és ajándékait le a tóba.

Élt egyszer egy nagy-nagy városban egy szép fiatal asszony. De ehez a szép fiatal asszonyhoz nem jött soha senki látogatóba és ő sem ment soha sehová, mert ez az asszony nem szerette az embereket. — Nagy bánatot hordott a szívében s csak a bánatban talált némi megnyugvást.

Nem régen még milyen boldog volt édes, jó anyjával, derék férjével! — De jött a fekete lovon gonosz, kaján örömmel a járvány — s bizony a halál alig győzte kocsijába rakni utasait, akiket a másvilágra kellett szállítania.

— Hiába volt Márta (így hívták a fiatal aszszonyt) minden önfeláldozó ápolása, a halál kérlelhetetlenül elvitte édesanyját és férjét. — Nem maradt más emléke tőlük, mint édesanyjának a drágakövei és férjének a jegygyűrűje. Ezekkel elbeszélgetett néha, egyedül ezek voltak közel hozzá. Simogatta, becézgette őket, mintha édes gyermekei lettek volna s a drágakövek megértették Mártát. Ha melegen szólt hozzájuk, akkor olyan hálásan, olyan szépen csillogtak rá vissza.

Márta elhatározta, hogy elköltözik a zajos és poros városból, — ki a szabadba, a zöld fák közé, ahol egészen fájdalmas emlékének élhet. És egy gyönyörű éjjel, amikor a hold szolgált utmutató lámpásul, elindult Márta drágaköveit szívéhez szorítva új életet keresni. Sokáig ment hegyen fel, hegyen le, erdőből ki, erdőbe be, de sehol sem érezte magát nyugodtan. Sok járás, sok fáradság után elérkezett a vizikirály erdejébe. Csodálatos, Márta nem félt a magas, sötét fenyőfaktól, nem kápráztatta el a szemét a fűnek erősen ragyogó, zöld színe, sőt a virágok erős illata sem kábitotta el.

Olyan boldog, megnyugtató érzése volt! Érezte, hogy ebben a csodálatos, félelmetesen szép erdőben lesz az otthona. Amint az erdőben ide-oda bolyongott, elérkezett a nagy tóhoz. A tó mellett egy kicsiny, fehérre meszelt házikó állt, télizölddel befuttatva, amely hívogatólag intett feléje. Mintha csak külön a Márta számára lett volna építve. Bement a házikóba, elrendezte a holmijait és olyan boldognak érezte magát, mint még soha.

Márta örökre a fehérre meszelt kis házikóban maradt. Esténként felült a dombra és gondolkodott. Gondolatai mindig fájdalmasak voltak. Egy este, amikor ismét fent ült a dombon, szomorúan gondolt jó, édesanyjára, drága jó férjére — s szeméből nagy, forró, fájdalmas könnycsepp hullott alá. A könnycsepp megindult a szeméből az arcán és ruháján keresztül a földre, aztán elkezdett gurulni, gyorsan, mind gyorsabban s végül beleesett a nagy tóba. De a tóban nem vált buborékká, hanem mind jobban és jobban összesűrűsödött, megkeményedett és igazgyönggyé válva leszállott a tó mélyébe, a vizikirály palotájába. A vizikirálykisasszonyok éppen fogócskát játszottak az udvaron egymással, amikor leesett az apró gyöngyszem eléjük. A legkisebb királyleány, akinek Stella volt a neve, ujjongva vitte mutatni a talált kincset apjának. A vizikirály gyönyörködve nézte az igazgyöngyöt, majd eszébe jutott, hogy neki sok százezer ilyenre lenne szüksége, hogy legidősebb leánya lakodalmára felépíthessen egy gyöngypalotát, mint ahogy azt neki meg is ígérte. — De a kagylók mostanában igen lusták, olyan kevés gyöngyöt termelnek és azt is a vizikirály nagy ellenségei, a békák, mind elrabolják. Kénytelen hát igazgyöngyöt a földről szerezni. — Nagy sietve öltözni kezdett. Fel-

vette magára sásból fonott, himes palástját és fehér vizililiomokból készült királyi láncát, megfésültette lengő haját és szakállát és felszállott a víz színére.

Márta összekulcsolt kezekkel, szomorúan, maga elé bámulva még mindig a dombon ült, amikor hallja, hogy a tó felől szólítja valaki. Hamar leszaladt a tóhoz, de roppantul megijedt, mert egy magas, zöldhaju, zöld lengőszakállu, királyi palástba burkolt alakot látott maga előtt. Rémülten akart házába rohanni, amikor a vizikirály kedves hangon így szólt hozzá: — Ne félj tőlem, leányom, én nem bántalak. Ugy-e, nem tudod, hogy ki vagyok? Megmondom. A vízi király. Palotám e nagy tó fenekén épült. Én ismerlek téged; tudom, hogy ki vagy; tudom, hogy milyen bánat nyomja a szívedet. Segíteni is tudok rajtad, de csak egy feltétellel mellett teszem meg: ha elegendő igazgyöngyöt adsz nekem egy palota felépítésére, amit legnagyobb leányomnak szántam nászajándéknak. Márta elcsodálkozva nézett az ősz alakra, aki így folytatta: Igen leányom, te adhatsz nekem drágagyöngyöt. Mert tudd meg, ha te sírsz, s ha könnyűid az én tavam vizébe folynak, igazgyönggyé alakulnak át. Most az a kérdés, vállalod-e, tudsz-e nekem elég igazgyöngyöt adni? Ha igen, holnap reggelre olyan drága köveket küldök neked, amelyek álmaidban látott legszebbeket is megszügyenyítik — és boldog leszel velük egész életedre. Akarod-e? — Márta boldogan intett igent s nem gondolt a továbbiakra. Az ősz alak erre hosszú, vizes kezével megfogta és erősen megszorította Márta gyöngye, fehér kezét. A szerződés meg volt pecsételve!

Másnap reggel, amikor Márta felébredt házikójában, a földön az ágya előtt egy aranyhaju kislány játszadozott. A kislány haja úgy ragyogott, hogy még a legfényesebb csillagok is megirigyelhették. A szeme kék volt, mélységesen tiszta kék, olyan, hogy a legszebb, legdrágább azurkövek is szégyenkezve bujhattak el előle. A szája, pici, piros, akár az égő rubint. Tejfehér, átlátszó, opálos arcán olyan volt, mint fehér havon a piros vércsepp. Kicsiny fogai mint megannyi gyöngyszem sorakoztak egymás mellett. Az ilyen drágagyöngyért hiába száll le a buvár a tenger mélyébe, — ez a tengerben nem található. — A kacagása csilingelő, mintha ezüst csengettyű szólna.

Márta gyönyörködve nézte a kislányt, majd felvette maga mellé az ágyba s ott elkezdett vele beszélgetni. — Ugy-e, örökre velem maradsz, édes Aranyhaju? — kérde Márta. A kislány erre megölelte, megcsókolta Mártát s azt felelte: — Igen, anyám.

És Aranyhaju ott maradt a Márta kunyhójában.

Már korán reggel hangos volt az erdő Aranyhaju csilingelő nevetésétől és Márta boldog énekétől. A szomszédos erdőkből a madarak mind becsődültek a vizikirály erdejébe,

meghallgatni a különös, aranyhajas madár csi-csergését. A madarak nem féltek sem Mártától, sem Aranyhajutól, szeliden a vállukra, a kezükre szálltak és engedték magukat megsimogatni.

Márta és Aranyhaju az illatos virágokból koszorút fontak a hajukba és táncoltak, énekeltek, játszottak egész nap. Mindig együtt voltak. Ugy szerették egymást! Márta olyan boldog volt! Nem győzött eleget hálálkodni a vizikirálynak, aki neki ezt a nagy boldogságot szerezte.

Egy meleg, napos, kora reggelen, amikor Márta és Aranyhaju egymás kezét fogva kiléptek a házikó ajtaján, fura kis alakot láttak maguk felé bicegni. A vizikirály udvarából való kis manó volt. Óriási kerek feje majdnem akkora volt, mint testének a többi része együttvéve. Nagy, kiülő, fekete szemei voltak, melyekkel sohasem pislogott, mégis olyan furcsán kancsalított velük. Zöld hajáról és zöld szakálláról a víz nagy cseppekben hullott. Sásból fonnott cipőt, zöld nadrágot és kabátot viselt, nyakkendőnek egy vizililiomot használt. Jobb vállán egy levelibéka csücsült. Egyik lába hosszabb volt, mint a másik, s ahogy nagy igyekezettel a házikó felé sántikált, olyan mulatságos látványt nyújtott, hogy Márta és Aranyhaju hangosan elnevezték magukat. De, szerencsére, a manócska sohasem nézett tükörbe, mivel nagyon elbizakodott volt, a nevetést bókna vette s megleégedetten nézett végig deli természetén.

A manócska, amikor Mártáék elé ért, szépen, illendően köszönt. Majd leültek mind a hárman az erdő puha pázsitjára s a kis manó elmesélte, hogy mi járatban van. — Hát — mondta a kis manó, — nagy az öröm most az én uram, a vizikirály birodalmában. Tegnapelőtt este kőrő kopogtatott be a kristálypalota ajtaján — nemsokára férjhezmegy a legidősebb vízi-királykisasszony. Tudjátok-e, ki a kőrő? Megmondom: maga a viharkirály. De szép ember is az, el sem tudnátok képzelni! Hát még, ha láttátok volna, milyen diszes kísérettel robogott le a tóba. Vörös gyöngyház kocsiban ült, kezében tartva hatalmas, felhőűző botját. A kocsiban tizenkét fekete táltosló volt fogva, amelyek tüzet prűszkölve száguldanak vele az egész világon át. A vizikirály szívesen adja feleségül leányát a viharkirályhoz, mert a viharkirály nem viszi mindig magával feleségét, hanem olykor otthon hagyja atyjánál. Csak néha ülteti maga mellé a kocsira s a királykisasszony bő, ráncos szoknyájáról lecsepegő víz az, amit ti emberek esőnek neveztek. Miután a királyleány nem költözik el végleg a tóból, apja fel akarja építtetni az igazgyöngy palotát, amit megígért volt kedves leányának. Azért küldött hát el hozzád az én uram, a vizikirály — fordult most Mártához a manó, — hogy emlékeztesselek szerződésedre és mondjam meg, hogy mielőbb kezd meg az igazgyöngyök szállítását,

mert a lakodalmat addig nem lehet megtartani, míg a palota fel nincs építve — és a palotához rengeteg gyöngy szükséges.

— Kedves manócskám, — válaszolt Márta — mondd meg az uradnak, a vizikirálynak, hogy én a szerződést pontosan betartom s még ma küldök le egy csomó gyöngyöt a tó mélyébe. Most pedig remélem, hogy egy kis frissítőt elfogadsz tőlem? — A manócska nem akart már tovább maradni, mert otthon sok dolga volt s így bucsut véve Mártától és Aranyhajutól, ismét visszabicegett a tóba.

Márta és Aranyhaju egész nap jókedvűen mulatoztak. Este, amikor a nap már bucsucsókjait hintette széjjel, lementek a nagy tóhoz. Márta egy darabig némán bámult a mozdulatlan tóba és átölelve Aranyhaju nyakát, gyönyörködve nézte a kislányt. És szeméből nagy örömkönnnyek hulltak a vízbe.

Aztán Aranyhajuval megnyugodva mentek haza lefeküdni.

Másnap is és még azután sokszor lementek a nagy tóhoz, ahová Márta örömkönnyeit sirta.

Egy este, amikor ismét a tóhoz indultak, szembe találkoztak a vizikirály bicegő manócskájával. A kis manó haragos arcot vágott, sőt a levelibéka is mérgesen kuruttyolt a vállán és félig sem köszönt olyan barátságosan, mint azelőtt. Megállt Márta előtt és így szólt: „Az én uram, a vizikirály, nagyon haragszik! Nagy az ő hatalma és jaj annak, aki kihívja haragját maga ellen. Azt üzeni: ő küldött neked drágaköveket, hát te is sirjál gyöngyöt mielőbb, mert nem hajlandó tovább várni! A manócska ezután sarkon fordult és visszabicegett a tóba.

Márta riadtan nézett Aranyhajura, mert hiszen sem ő, sem a vizikirály nem tudta, hogy csak a fájdalom könnyei válnak nehéz igazgyönggyé, hogy alászállhassanak a tó mélyébe — az örömkönnnyek buborékká válnak a víz felszínén.

Márta nem értette a vizikirály üzenetét és ismét elment a tóhoz gyöngyöt sirni.

A vizikirály kristálypalotájában ugyan várhatta a gyöngyöket! Toporzékolt szörnyű haragjában. A manócskának igaza volt, amikor azt mondta, hogy a vizikirály haragja rettenetes.

Reggel, amikor Márta csókjával felakarta ébreszteni Aranyhajut, nem találta ágyában. Márta mosolygott, mert azt gondolta, hogy Aranyhaju valami meglepetést készít számára. De telt az idő és Aranyhaju még nem tért vissza.

Elment hát Márta a virágos, illatos rétre megkeresni gyermekét, ahol vidáman szokott játszózni. De e rét csendes volt — a virágok mit sem tudtak Aranyhajuról. Márta már ijedten járta be az erdőt, hogy a kislány talán eltévedt. Minden zugot megnézett és hangosan kiáltotta: — Aranyhaju, Aranyhaju hol vagy?! De választ nem kapott. Kétségbeesetten szaladni kezdett, önkénytelenül a tó felé. Amint ott el-

gondolkozva megállt, a földön valami fényeset látott csillogni. Amikor lehajolt érte s jobban megnézte, látta, hogy Aranyhaju hajából egy szál. Nem messze onnan feküdt a piros labdája is.

Szegény Márta már sejtette, hogy mit jelent ez.

A vizikirály visszavette ajándékát.

Kétségbeesett sikoltással a földre borult, s a fájdalomgyöngyök súlyos kopogással hullottak a tó mélyébe.

... A vizikirály udvarában serény manókezek szedték össze a hulló gyöngyöket és épülni kezdett a legidősebb királykisasszony palotája.

(Bánffyhungad)

TEMLOMBAN.

Templomban vagyok ünnep reggelén,
Az orgonának bugó hangjai
Lágyan kísérik a szent dallamot:
Olyan jól esik szavát hallani.

S mi azt hisszük, e szent zsolozsmával
Neked áldozunk, hatalmas Isten!
Pedig Te küldesz általa crőt
Lelkünkbe, — ha már megtörött itt lenn.

A szépnek, jónak, Te vagy Ideál,
Te vagy az eszme, Te vagy az örök.
S mi, kiket létünk a földhöz láncol,
Mi vagyunk a sár, mi vagyunk a rög!

Csak itt, a templom szent falai közt,
Csak itt tisztul lelkünk a salak;
A hit szárnyain míg emelkedünk,
Itt érezzük: a sár, szenny lent marad!

Lényed tisztító érintésétől
Itt támad fel, meghalt Hit s Szeretet,
Atok elnémul, — s meg tudunk bocsátani:
Lelkünk újra ur lesz a test felett.

Csak itt látjuk megnyíltni az eget
Oh — járátok gyakran a templomot!
Örök fényében, tisztaságában:
Az Isten száll le lelkeinkhez ott!

(Sepsiszentkirály, Háromszék-m.) Agoston Mariska.

Fészekrablás.

— Elbeszélés a diákéletből. —

Irta: Ikafalvi Dienes Jenő.

Ugy emlékszem, első gimnázista voltam, amikor egyszer május, vagy június hónap egyik vasárnap délutánján, a Holtmaros nevű erdőbe mentem több kis diáktársammal. A Holtmaros közel van Nagyenyedhez, alig pár kilométerre a várostól. A Kápolna nevű sétaterén mentünk végig. Azután ott lementünk az országyatra és onnan mentünk be az erdőbe.

Szép tavaszi nap volt.

Az erdő tele volt énekes madarakkal. Rigók lütyöltek, téngelicék énekeltek, szarkák cserregtek, varjúk károgtak a fákon.

Járkáltunk, szedtük a fák alól a sok szép és illatos gyöngyvirágot.

Egyszer azt indítványozta az egyik társam, hogy szedjünk madártojást. De ki szedje? Rendre kérdeztük egymástól. Én sohasem szedtem madártojást, madárfészket nem raboltam ki. Akkor sem volt szándékomban, azután se tettem soha. De mégis rávettek, hogy menjek fel a fára. Magas fán láttuk a fészket, nem igen volt bátorságom, de már resteltem, hogy viszszalépjek, ha kimondtam az igen-t.

Nekiálltam és valahogy felmásztam jókora magasságig a fára. Egyszer lenéztem és kérdeztem, hogy messzire van-e még a fészek. De bizony a választ sohase hallottam meg. Elszédültem és leestem. A meggondolatlan fiúk, kik meg is voltak ijedve, ott hagytak egyedül, hazamentek és nem szóltak otthon a kollégiumban semmit rólam.

Hiába keresett priváttanítóm, Ödön bátyám, nagyobb diákok, sőt a kontra-szenior is, kinek eltűnésemet bejelentették, seholye találtak. Atkutatták a kontra-szenior parancsára a kurszorok kollégiumi kertet, a sétateret, a várost, megkerestek a városi diáktársaim lakásán, de sehol sem találtak. A fiúk pedig nem merték megmondani, hogy engedély nélkül az erdőbe, a Holtmarosba mentünk s én ott fészekrablás közben leestem a fáról.

Sötétédett, már alig lehetett az erdőn látni, amikor felébredtem.

Mintha most is látnám, ahol feküdtem.

Az elég gyér, de nagy öreg fákkal benőtt Holtmaros csendes birodalmában voltam. Felültem. Mintha álmodnám, úgy éreztem. De mégsem. Mert fájt minden tagom. Hogyne. Eshettem négy-öt méternyit. Szerencsére az ütésen kívül más bajom nem történt.

Fölkeltem. Hideg borzongás futott át rajtam. Az alkonyati csendet nem zavarta más, csak a békák kuruttyolása, a baglyok kuvikolása és a fák levelei közt átszűrődő esti, alkonyi szellő zugása.

Mit tegyek? Nem sok választásom volt. Haza kellett menjek. De hol? Nappal se sok-

szor jártam itt, este soha eddig. Nekivágtam egy iránynak, bizonytalanul, szinte ösztönszerűleg. De az isteni gondviselés jó utat mutatott. Csak ennek köszönhetem, hogy kitaláltam az erdőből. Utam a vasuti sineket keresztezte s az erdei ut és a vasut keresztezésénél volt és van ma is a vasuti őrház. A vasuti őrnek, mint másutt is, nagy, bozontos kuvaszkutyái voltak. Rettenetes félelem közt mentem előre. Ha észrevesznek a kuvaszkutyák, széttépnek, mielőtt az őr segítségemre siethet. De azért mentem, lopóztam sietve előre, mert nem maradhattam éjszakára az erdőben.

Az erdő vadjai, farkasok, rókák, még medvék, oroszlánok és tigrisek is elvonultak megrémült képzeletemben. Tehát mentem, majdnem szaladtam egyenesen ki az erdőből, honnan csak az őrház mellett volt kijárás, mert másutt a vasuti töltés céljára kiásott föld helyén meggyült hó és esőviz, náddal, bozóttal benőtt tócsa, vadviz volt.

Szerencsésen kiértem az erdőből. Leültem kis időre az országút szélére, hogy megzaklatott idegeimet kipihentessem. Aztán folytattam utamat.

Már be volt zárva a kollégium kapuja, mire hazaértem.

Csengettem. A vigil — egy idősebb diák — csdoálkozva kérdezte:

— Hát maga hol jár, kisfiu?

Nem szóltam semmit e nagyobb diáknak. Mi köze kózzá, — gondoltam. De az megfogott, bevitt a kontra-szeniorhoz, aki vallatásra fogott. Neki aztán elmondottam izgalmas históriámat. Sirtam, mint más hasonló koru és helyzetű diák is tette volna. A kontra-szenior kikérdezett, följegyezte rossz pajtásaim nevét, aztán csak ennyit mondott:

— Látja! Ez az Isten büntetése volt, amiért a madárfészket ki akarta rabolni. Többet ilyet ne tegyen!

Nem is tettem, nem is próbáltam, eszembe se jutott soha.

Aztán fölvezetett a szobába, ahol laktunk s ahol Ödön bátyára kisírt szemmel, de örömmel fogadott.

Jó pajtásaimat pedig illően megbüntették, amiért engem gyáván elhagytak.

(Kézdivásárhely.)

Tamás érdeklődik.

(Beszélgetés a keselyűkről.)

Apa: Ugyancsak érdekes könyvet olvashatsz! Észre sem vetted, amikor bejöttem a szobába.

Tamás: Igazán érdekes könyv! Verne írta. Éppen ott tartok, hogy egy hatalmas keselyű lecsapott egy halottnak látszó fiúcskára és felkapta a levegőbe. Viszi magával. Még nem tudom, mi fog történni vele. Ahogy a Verne történeteit ismerem, majd megszabadul valahogy. Nem szeretnék azonban a helyében lenni. Talán már utközben belevág a csőrével.

Apa: Megnyugtatlak, fiam. Utközben nem bántja a zsákmányt. Inkább az a veszedelem fenyegeti a fiúcskát, hogy a keselyű leejti. Hasonló helyzetben azt a tanácsot adnám, hogy ha felébredsz, jól öleld át a nyakát, keveset mozogj, mert esetleg igen gyorsan érsz le a földre. Ha az ember élvezni tudná, igen kellemes volna a repülés. Ha a keselyű óriási szárnyát kiterjeszti, szinte alig-alig mozgatja, de mégis halad. Csak akkor érezné rosszul magát az ember, ha a madár hirtelen behúzná a szárnyakat és kő módjára zuhanna le. Ilyenkor ijedtedben eleresztenéd a nyakát. Pedig a madár csak játszik. Ha 100–200 métert esett, kinyílnak megint a szárnyak és villámgyorsan emelkedik, vagy szépen lassan ereszkedik lefelé, akarata szerint. Ezt a játékot azonban nem csinálja meg, ha zsákmány van a karmai között. Ha megcsinálná, baj volna. Különben így is segíthetnél magadon. A nadrágtartóddal hozzáköthetnéd magad a madár lábához.

Tamás: Te mindig tréfálsz velem, apus. Jó, hogy azt nem tanácsolod, hogy iparkodjak a hátára kerülni, a nadrágtartómból kantárt csinálni és meglovagolni. Tréfa helyett inkább azt mondd meg, csakugyan elrabolhatja-e a nagy keselyű a gyermekeket?

Apa: Némelyik fajtának megvan az ereje hozzá, de azt hiszem, ritkán történhetett meg ilyen szerencsétlenség. Egy-egy mezőn alvó ember ki van téve annak, hogy egy nagy madár halottnak hiszi és rácsap, de az is ritkán fordult elő. Jó szeme van annak a madárnak, felismeri ő az élő és a holt között a különbséget. A keselyűk tudniillik a takarító állatok közé tartoznak. Egyszerűen dögevőknek mondhatnám őket, de te tudod, hogy én nem szeretek senkit sértegetni. Minek bántsam a keselyűk híres és régi nemzetségét? Még a család valamelyik tanultabb tagja szemrehányást is tenne. Hivatkozna arra, hogy oda vannak képeik rajzolva és vésve az egyiptomiak siremlékeire. Ha az őseiket már 6–7 ezer évvel ezelőtt méltóknak tartották a megörökítésre, nem érdemlik meg az utódok a kicsinylést. Bizonyára azt is felemlítené valamelyik megsértődött madár, hogy a keleti népek egy nagy része ma is tiszteletben tartja őket. Különben is valószínűleg meg vannak győződve arról, hogy a munkájuk a legfontosabb a világon. Ha a gondatlan oroszán, tigris, puma, farkas leölik a zsákmányt, sohase jut eszükbe, hogy a szemetet ne hagyják uton-utfélen. De hát a nagyurak nem

törődnek semmivel. Eljönnek ugyan a kisebb ragadozók és a maradéknak nekilátnak. A mező azonban még piszkos. Megjelennek azonban a keselyűk és olyan takarítást rendeznek, hogy a leggondosabb háziasszony is meglehet elégedve. Letisztogatják a csontokról a húst, mintha csak a legfinomabb késsel szeldelték volna le, elnyelik a kisebb csontokat, sőt lenyeldesik még a vérrel átitatott földet is. Nem marad ott más, mint a tiszta, szép fehér csontok.

Tamás: Ha a ragadozó állatok megölnek egy állatot, a maradéknak pár napig nincserős szaga. Miről tudják meg a keselyűk, hogy az erdőben, vagy mezőn zsákmány van? Azt hallottan ugyanis, hogy a zsákmányra tömegesen összejönnek.

Apa: Régebben azt hitték, hogy a keselyű a dögszagot igen-igen messziről megérzi. Ha a dögszagot megérzi, megérezheti a vérnek és friss husnak a szagát is. Ma is tudjuk, hogy ennek a madárnak jó szaglása van, de a szeme még jobb. A tudósok azt hiszik, hogy nappal a levegőben állandóan cirkálnak. Hihetetlen magasságban lebegnek, néha csak kis pontoknak látszanak. De ők onnan jól látnak mindent. Ugy látszik megvan mindeniknek a maga köre, amelyet figyelemmel kísér. Ha valami rendetlenséget lát odalenn, azt hiszi, eljött az ideje, hogy intézkedjék. A zürzavart pedig hamar meglátja. A bolond varjúk, hollók már jelentik a dolgot, mert csoportosan repkednek a föld bizonyos pontjai felett. Több sem kell a keselyűnek. Nagyszerű iveléssel leszáll, a szomszédos kör felügyelője észreveszi, az is lecsap. Azt meglátják szomszédai és egymásután érkeznek a prédára. Néha jelentéktelen az egész. A bolond varjúk és hollók ok nélkül csináltak nagy lármát, felfújták a dolgot. Ilyenkor valószínűleg megszidják apró szövetségeseiket, de azért felfalják a kis zsákmányt is. Azzal fel a magasba, talán sikerül értékesebb prédát szerezni.

Tamás: A varjúk és hollók csakugyan bolondok, ha figyelmeztetik a keselyűket a zsákmányra. Nekik nem marad semmi, az erősebb elveszi tőlük.

Apa: Marad azért a varjunak és hollónak is. Sőt éppen gyakran a keselyűnek köszönheti, ha jóllakik. Ha például egy-egy teve döglük meg utközben, vagy egy ló pusztul el, a szegény varjú vagy holló nem tud hozzá kezdeni. Azaz hozzá tud kezdeni, de nem tudja folytatni az evést, félbe kell hagynia, mikor legjobban izlenék a falat. Nagy bosszuság lehet ez! Ki látott ilyen rosszul berendezett világot? – gondolja a holló. Előtte a terített asztal, de egy vastag, kemény takaró borítja, lehetetlen jólakni. Ha az emberek meséit ismerné, eszébe jutna Tantalusz király története. Azt is hasonló büntetésben részesítették az istenek. Mindenféle jó étel volt előtte, de amikor enni akart, visszahúzódott minden előle. De Tantalusz bünt

követett el. Mit vétett azonban a szegény holló? Mig így elmélkedik, vagy talán csak szomorúan repdes a kimult állat körül, szárnyzuhogás hallatszik, majd ujjabb és ujjabb szárnyzuhogások és megérkeznek a levegő nagyurái. A kis halottrablók félénken szökdösnek félre a holtak birodalmának felügyelői és főfelügyelői elől. Ezek már nem csipegetni jöttek, hanem komoly munkát végeznek. Pompás csőreikkel felbontják az állatot és csakhamar vidáman lakmároznak. A közelben leselkedő varjaknak és hollóknak is jut valami. Csak ügyesnek kell lenni. A keselyű néha leszel a husból, aztán elejti. Egy gyors mozdulat, már a fatetején a holló, lakmározik belőle. De nem baj! A keselyű könnyen szel magának másikat. Eszik-eszik, mig belefárad. Ugy megtölti a gyomrát, hogy szinte kireped. Nem is szeret ilyenkor mozogni. Nehéz a teste. Inkább leül a zsákmány mellé. Már nem is irigykedik. Ő becsületesen kivette a részét, egyék más is. Ha kipihente magát, elmegy inni. Rengeteget iszik, kell is a sok hus után, hogy megemészthesse. A gyomrát azonban sohasem rontja el. Még akkor sem, ha nagy csontdarabok is lecsusznak a torkán. Megemészti őt is. Nagy bánata csak akkor van, ha vizet nem adnak neki. Némely vidéken olyan kevés a víz, hogy a gonosz ember sajnálja tőle. De ő szentelenül megköveteli a részét. Brehmnek, a kiváló tudósnek a könyvében olvastam egy érdekes történetet. A szomszéd keselyűk berepültek az udvarra, hogy megigyak az állatoknak szánt vizet. Eppen egy számár akart inni a vederből, amikor megérkeztek a madarat. Minek ennek a nagyfülű állatnak a víz? – gondolták magukban. Rászálltak a dézsaszélére és csőrvágásaikkal elvették a csacsinak a kedvét, hogy odadugja gyönyörű fejét a vederhez. A csacsi egy darabig gondolkozik, hogy mit csináljon. Végre rájött, hogy neki is van fegyvere. Szentelen tolvajok! Majd adok én nektek. Megfordul, két hátulsó lábával közéjük rug. Felszállnak erre a madarak, mert annak fele se tréfa. De alig iszik egy-két kortyot a diadalittas számár, már egy szentelen tolakodó ott lábatlankodik! A csacsi megfordul és megismétli hőstettét. De annyira zavarták a keselyűk, hogy másnap egy botos embert kellett odaállítani, hogy nyugodtan ihassék. Némely vidéken ennyire szentelenek a keselyűk. Ilyen helyeken tudniilik nem üldözik őket. Bejárnak az udvarokba, leülnek a vágóhidak mellé, egy-egy kis bél, egy-egy csont mindig jut nekik. Ha más nincs, egy döglött kutya vagy macska mégis csak akad. Különösen meleg vidékeken látja be a nép, hogy nagy szükség van rájuk. Ha a kosztjuk nem valami előkelő is, mégis előkelő állatok. Lakmározás után a legtöbb fajta gondosan megfürdik, mintha titkolni akarná, hogy milyen táplálékkal lakott jól. Ezt a tisztságot nagyon szeretem. Inkább az bosszant, hogy rettenetes falánkok. Ugy jóllaknak, hogy

repülni is alig tudnak. Ha egy dus lakoma után megzavarják őket, segítenek magukon. Nem valami illedelmes módon, de hát az élet az első. Valami módon meg kell könnyebbülni! Ha például a zsebeid telve volnának mindenféle csomagokkal és futnod kellene, kiszórnád őket. Bizony kiforgatnád a zsebeidet! Ők is kifordítják a begyüket. Így megkönnyebbülve aztán gyönyörű íveléssel szállnak a magasba, talán egy-egy könnyecsepp is szivárogozik a szemükből, vagy a harag tüze villámlik, hogy üres gyomorral kell felszállniuk.

De aztán találnak újabb táplálékot. Nagy tapasztalatuk van már. Ha emberek csoportosulnak és utra készülődnek, elkísérik őket meszszire. A karavánokkal igen hosszú utat tesznek. Valami mindig akad az ember közelében. Egy-egy állat is kidőlhet. Szerencse, hogy az állatok nem látják jövőjüket, különben a karaván állataiban meghülné a vér, amikor fejük felett meglátják a keselyűt, köröskörül pedig sakál üvöltése hallatszik. Vannak helyek, ahol igazán otthonosan érzi magukat. Benn fészkelnek a faluban. Ezek a fajok csak elhullott állatokat fálnak fel és mindenféle husmaradékot. Vannak fajták, melyek rákapnak az eleven állatok üldözésére is. Különösen a kisebb emlősöket szeretik. De vannak olyan fajták is, melyek a csuszómászókat és rovarokat pusztítják. Általában igen népes család a keselyűk családja. Majdnem az egész földön otthonos. Persze inkább a meleg vidékeken, mert ott bőven van táplálék. Azonban nálunk is előfordul, még pedig több fajta.

Tamás: Tudom, apus, mert már egyszer beszéltél nekem a saskeselyűről. Azt hiszem, ennél nagyobb keselyű nincs a világon. Mondtad ugyan, hogy nem bántja az embert, de azért nem szeretnék vele a fogarasi havasok valamelyik hegyecsucsán találkozni. Különösen olyankor, amikor nem volnál mellettem.

Apá: Én sem szívesen eresztenék el egyedül kevésbé veszélyes vidékre se. Egy-egy ilyen hatalmas rabló sok mindenre képes. Olyanokat vághatna rád már a szárnyával, hogy elájulnál. De vannak más ilyen keselyűk is. Amerikában élnek például a kondorkeselyűk. Némelyik fajtájuk a legmagasabb hegyek fölött szálldos és kémleli a vidéket, mások mélyebb területeken vadásznak. Ezek a levegő madarai között olyanok, mint az oroszán a földi ragadozók között. Ha prédára jönnek, a többi keselyűk helyet adnak nekik, sőt megvárják, míg jóllakik, csak aztán mennek a zsákmányhoz. Valószínűleg néhányszor erősen jobbra-balra ütöttek, míg falánk testvéreiket erre az udvariasságra rászoktatták. Ezt a hatalmas állatot állítólag kegyetlen játéokra használják az indiánok. Kíéheztetik őket és rákötöztetik egy-egy hatalmas példányt egy-egy megsebzett bika hátára. A bika, természetesen, örült módjára nyargal, a kíéheztetett kondor meg vagdaja csőrével a sebet. Csak azért mondtam el ezt az utálatosan kegyetlen dolgot, hogy lásd,

mily keveset változtak az emberek. Nemcsak a rómaiak korában, hanem ma is gyönyörködni tudnak ilyen kegyetlen állatviadalokban. Az így mulatozó emberek megérdemelnék, hogy büntetésből egy-egy erős kondorkeselyűt a hátukra kössenek.

Tamás: Okos madár a keselyű.

Apá: A vadászási módjából látod, hogy elég esze van. Gondolkozni is szokott, sok tudománnyal is ért, de a számtanban gyenge. Nem tud ket-től számolni! Ha például több ember indul el a fészkehez, felszáll a magasba és figyeli őket. Ha most már az emberek ügyesen, de nagyon ügyesen elrejtőznek és egy közülük távozik, azt hiszi, hogy nincs már veszedelem. Az ellenség elment. Ilyenkor újra leszáll a fészkeire és le lehet lőni.

Tamás: Komolyan mondd ezt, apus?

Apá: Így írják róla, de ha a véleményemet akarod tudni: nem hiszem. Nem hiszem tudniillik azt, hogy azonnal leszáll. Ha azonban hosszabb ideig gyanús körülményt nem lát, akkor valószínűleg győződik benne az anyai szeretet és lejön, hogy fiókáját vagy tojását láthassa.

Tamás: Meg lehet szelidíteni a keselyűt?

Apá: A legtöbb fajta megszelidíthető. Nyugodtan sétál az udvaron. A gazda hívó szavára közeledik és megy utána, mint a kutya. A szárnyasokkal meg is barátkozik, de a négylábuakat nem igen szereti. A macskára, kutyára vigyázva néz. No de azok sem keresik a barátságát! Egy-egy csőrűgűs már tudta velük, hogy erős ellenféllel van dolguk. Te szoktál kalandos tervekkel foglalkozni. Ha majd egyszer messzi vidéken ültetvényes leszel, kiirtod az erdőt, földet veszel és nyáját tartasz, jól teszed, ha néhány szelidített kondorkeselyűt is tartasz. Ezek megkeresik az eltévedt juhok, ráülnek és hazahajtják. Esetleg a vadállatoktól is megvédenék a nyáját, mert villámsebessé csapnának le a leselkedő ragadozókra. Semmi sem kerülne el a figyelmüket. Pásztorra se volna szükséged, még sem merné a nyáját bántani sem ember, sem állat.

Tamás: Te mindig tréfálsz velem, apus! Majd én is folytatom a tréfát. Mikor majd a nyájamat a kondorkeselyűk hazahajtják, kis könnyű kocsiba befogom őket és úgy hozlak el majd látogatóba. Utközben megfigyelhetjük a keselyűknek még sok érdekes tulajdonságát.

(Budapest.)

Betűrejtvények.

— Beküldte: Thegze Gerber Angela. —

Bab / **tor**
il / **o** **y**

— Beküldte: Benedek Ella. —

Hegy = **völgy**
e = **ő**

A pesti fiu.

— Irta: Dánielné Lengyel Laura. —

(Folytatás.)

Ott voltak az istállóban. Kati békésen álldogált a jászol előtt, míg Gergő fejére kötötte a piros kendőt. Pali nézte a nagy, hatalmas fekete állatot és elkiáltotta magát:

— Jaj be göönyörű!

— No ugye? — szólt Gergő diadalittasan.

— No nem hiába, hogy Pestről jött az urfi, de tudja is ám, hogy mi a szép!

Eddig csak fitymálva nézte a pesti fiut. Mit akar itt ez a sovány, vértelen kölyök? Most azonban egyszerre szívébe fogadta az idegen gyereket. Hogyne, hiszen szereti Katit!

Gergő a kezébe vette a sétárt, leült a kis számolyra, fejni kezdett. Közben énekelte Kati kedvelt nótáját.

Ha valaki vigan él,
A juhász, az csak úgy él,
Sétál, nótál, furulyál,
Billeg, ballag, meg-megáll.
Billeg, ballag, meg-megáll.

Ezt a nótát elfújta vagy ötször, akkorára megtelt a sétár friss, fehér, habos tejjel.

— Ez nagyon érdekes, — mondta Pali és közelebb lépett a jászolhoz.

— Szabad megsimogatni Katit? — kérdezte aztán Gergőt.

— Szabad, — felelt nagy kegyesen Gergő.

— Okos állat Kati, tudja, hogy ki szereti, ki nem.

És egy szemrehányó pillantást lövelt Balázs felé, aki, úgy látszik, nem volt elragadtatva Kati jeles tulajdonságaitól és jó szokásaitól.

A két fiu vidám beszélgetés között ment fel a verandára. Pali szeme csillogott s az arca is mintha kissé színesebb lett volna.

— No gyerekek, — mondta a tiszteletes asszony tettetett szigorúsággal, most már én mondom, hogy le kell feküdni, pedig amit én kimondok, az ellen nincs felelkezés.

A két fiu csakugyan lement a kis csöndes kertre nyíló szobába, de még az ágyban is beszélgettek.

— Itt nálatok minden nagyon érdekes, — mondta Pali nagyot nyújtózva. — De Pesten nagyon unatkoztam.

— Pedig én nagyon szeretnék Pestre menni, — mondta Balázs elgondolkozva. — Istenem, ha én egyszer megláthatnám a Dunát!

Pali el nem tudta képzelni, hogy mi nézni való lehet a Dunán.

— Aztán kimennék az állatkertbe, megnézni az oroszlánt, a zsiráfot, a vizilovat, a majmokat. Felülnék az elefánt hátára is. Ütél te már valaha az elefánt hátán?

Pali megrázta a fejét és egy kis csöndes utálat látszott az arcán. Őt a világért sem eresztették volna közel ilyen népies mulatsághoz s

lelkében maga is utálta őket.

— Ha nagy leszek, — mondta Balázs, utazni fogok.

— Utazni? — Pali felvonta a vállát és hosszút ásított. Utazni? Az halálosan unalmas.

— Dehogy is, — szólt közbe Balázs, — én már utaztam egyszer Székely-Udvarhelyre és pompás kalandunk volt.

— Igazán? Kaland? Pali fölült az ágyában.

— Igen. Képzeld, a vonat a nyílt pályán elakadt. Es mi másfél óráig gyalogoltunk a legközelebbi állomásig.

— Na hallod...

— Igen, ez nagyszerű kaland volt. A hó esett és mi mentünk előre a fehér éjszakában. Gyönyörű volt! Mindenki vitte a csomagját, én azonfelül még egy beteges asszonyt is csomagját is vittem. Ugy masiroztunk előre. Mire beértünk az állomásra, mindenből hóember lett. Mennyit nevettem én akkor... De ez még mind semmi. Ha egyszer hajón utazhatnék! Te már utaztál hajón?

— Igen. De hidd el, nincs abban semmi jó. Egyszer, amikor Norvégiába utaztunk, a hajón volt egy matróz. Olyan hangosan és durván kacagott, hogy mindig bedugtam a fületem, ha elment mellettem.

— Ha én nagy leszek, mondta Balázs felkönyökölve ágyába, — ha én nagy leszek, sok pénzt fogok keresni és veszek egy hajót magamnak. A hajón én leszek a kapitány. A vitorlákat felvonjuk, a szél zug, a tenger hullámozik... Jön a vihar! Én nyugodtan ott fogok állani a hajó födélzetén. Keresztbe fonom a káromat és harsány hangon kiáltom: A mentőcsónakokat el kell oldozni! Először a gyerekek és az asszonyok szálljanak be, aztán a többi utas, legvégül a matrózok. Utóljára maradok én, a kapitány! Nyugodt, lassu, határozott léptekkel hagyom el a hajót. A csónakba folszálok és tisztelgek a süllyedő roncsnak, amíg csak el nem nyeli a tenger, aztán...

Palinak kigyult az arca:

— Persze jó is lenne! Csakhogy nem minden hajó süllyed ám el.

— Az enyém el fog süllyedni, én bizonyosan tudom.

Pali pár pillanatig habozott, aztán közelebb hajolt Balázshoz:

— Vigyél engem is magaddal!

— Mindenesetre — bólintott Balázs komolyan. — Azt hiszem, a kormányosi állást igen jól be tudnád tölteni. A kormányosnak majdnem olyan fontos szerepe van a hajón, mint magának a kapitánynak. Mert, látod, mi hajó-

töröttek egy mentőcsolnakon tovább evezünk. Elelmiszert természetesen keveset vihetünk magunkkal. Harmadnapra már kifogy minden. Csak három darab kétszersült és egy üveg rum marad meg, ezt kiosztjuk a nők és gyermekek között.

Pali a fejét rázta:

— Minek a nőknek és a gyermekeknek a rum?

Balázst szemmel láthatólag bosszantotta az ellenkezés.

— Hajótörés után vagyunk! Ilyenkor nem szabad senkinek sem finnyáskodni. Értetted? Különben is a kapitánynak ilyen esetben föltétlen joga van mindenkit föbelövetni, aki nem engedelmeskedik.

— No, hiszen nem azért mondtam, — védekezett Pali.

— Kérlek itt nem lehet kényeskedni, locsogni, fecsegni. A legénység már nagyon éhes. Sorsot huznak, hogy akinek a neve kijön, azt fölkoncolják és megeszik. Egy ártatlan kis gyermeknek kell a kalapba nyulni s a szerencsétlen gyermek tulajdon édesapja nevét huzza ki.

— Irtózatós! — mondta Pali és elrejtette arcát a párnába. (Vége következik.)

HAZAFELÉ AZ ISKOLÁBÓL.

„Adj’ Isten, kislányok! Iskolából jöttök?

Önnét jöttök, látom, oly szépen köszöntök.

Sokat kell tanulni?” — „Ó, jaj, ne is kérdeje!

Annyi a lecke, hogy fejünkbe nem fér be.”

„Sok, sok, de csak tudtok mindből valamicskét?”

„Igen, nagyapóka, s egészen semmicskét!”

Veréb Jankó levele.

(A Cimbora pályázata.)

A Cimbora husvéti számában közöltem Veréb Jankó levelét. Ez az elég hosszú levél egy mondat volt, s egyetlen szó sem volt benne, amelyben nem egy, de több helyesírási hiba ne lett volna. Ennek a fura levélnek a helyreigazítására száznál több unokám pályázott a határidőig: április 25-ikéig. Nagy örömmel jelentem, hogy a pályadíj kitűzött tíz könyvet tizenöttel kellett pótolnom, s a többiek is nagyobbrészt megérdemlik a dicséretet, oly derekas munkát végeztek. Legalább huszan vannak a megdicsérték között, akiket csak azért nem illet meg a pályadíj, mert a levél közepe táján mintha belefáradtak volna a helyreigazításba s az egymondatos levelet nem tagolták szét kellőképpen. Többen meg csak a szavakat igazították helyre, abban a hitben, hogy a pályázat a szavak helyreigazítására volt kitűzve. Itt, ugy látszik, én követtem el a hibát, mert nem hangsúlyoztam, hogy a helyesírásban nemcsak a szavak helyesen írása a fontos, de az is, sőt ez a fontosabb: hol szükséges a vessző, a pont, a kettőspont, az idézőjel és a többi. És feledtem azt is, hogy figyelmeztesselek: őrizzék meg az eredeti fogalmazást, mert ha ezt összehasonlítjátok az általam helyreigazított s alább közölt levéllel, ebből is sokat tanulnátok. Így is, azt hiszem, nagy haszna lesz e pályázatnak, s újra meg újra fogok hasonló pályázatot hirdetni, hogy tökéletesedjete a helyesírásban. Meg vagyok arról győződve, hogy jövő alkalommal még több könyvet kell kiosztanom és sokan fognak könyvet nyerni azok közül, akik most vagy a hamar munka, vagy a pályázat félreértése miatt elestek a pályadíjtól. Minthogy egy-két hiba becsuszott a nyertesek dolgozatába is, megpróbálom magam a helyreigazítást, s ha valamelyik közületek ebben is talál hibát, kimondhatatlanul örvendenék annak.

Ime, a helyreigazított levél:

Tisztelt Nagyapó Úr! Kelt levelem Budapestén, 1923. március 16-odikán, a *Déli* 1/2 12 Órai Ujság szerkesztőségében. Én, hála Istennek egészséges vagyok, melyhez hasonlót kívánok nagyapó urnak, mert én mindig tiszteltem nagyapó urat, mivelhogy jó volt hozzám: sokszor kinyomtatott még az ujságban is. Nekem is van most ujságom, mert ott vagyok Jankó ur mellett. Finom ur lett belőle, hiába buktat-

ták meg Vásárhelyen és Budapesten, hogy az Isten fizesse meg a tanár uraknak. No, meg is fizette, mert itt szörnyű drágaság van: egy kiló hús ezer korona, még több is, s a buktató tanárok éheznek, de mi nem, mert nekünk annyi bankót fizetnek, hogy zsákban viszem haza elsején. „No, látod-e, — mondja Jankó ur — ugy-e, bolond, aki tanul? Bezzeg irigyelnek minket a tanárok, de úgy kell nekik!” Hej, nagyapó lelkem, azért mégis „mindenütt jó, de legjobb otthon!” Majd megszakad a szívem az én édes hazámért, amelynek még a füstjét sem látom, hej, mert „szebb ott még a fűzfaág is, mint másutt a gyöngyvirág is.” (Az idézett sor Tibódi nevű régi székely költő versében olvasható.) De hiába, Isten ő szent felsége így rendelé, pedig én jobban „szeretnék szántani, hat ökröt hajtani, ha a rózsám jönne az ekét tartani”, mert, hiába, nincs a Székelyföldnek párja. Hej, ha még egyszer a Maros partján sétálhatnék, akkorát kiáltanék örömben, hogy a falú kicsődülne, de már ennek vége van. Éppen jön Jankó ur, kérdi: „Mit csinálsz, drusza? Mondom: „Levelet írok nagyapónak.” — No, — mondja — ird belé a levélbe: tiszteltetem, s hallottam, hogy a Cimborában kifizurázott a cylinder-kalappal, pedig most nem viselnek az urak cilindert. Lát-szik, hogy nagyapó falusi s elmaradt a világtól, de jól tette, hogy haza ment, mert itt ele-
gőn vagyunk nála nélkül is.” No igaz, hogy összegyűltünk, mint a rókabőr a csávában, s Isten tudja, mi lesz velünk. De bezárom a leveletem, mert már csenget a szerkesztő ur. Kezét csókolom s jó egészséget kívánok egész házanépével.

Veréb Jankó.

Most pedig közlöm a pályaművek beérkezésének sorrendjében a nyertesek és a megdícsérték nevét.

Könyvet nyertek:

Antal István III. gimn. Csikszékreda, Bölöni István IV. g. Torda, Dóczy Zoltán II. g. Nagyenyed, Névtelen (Marosvásárhely — Kibid), Beretzky András III. g. Egrestő, Sztojka László IV. g. Dés, Izsák Ferenc IV. g. és testvére László I. g. Marosvásárhely, Nagy Lajos II. g. és testvére Ernő III. el. Marosvásárhely, Bálint Móric, Sepsiszentgyörgy, Retter János III. polg. Marosujvár, Szücs Ilonka I. polg. és testvére Janika IV. elemi o. Brassó, Müller Anita II. g. Nagyenyed, ifj. Heltmann Ervin III. el. Torda, Fosztó Olga I. g. és testvére Déneske III. el. Vizakna, Lakatos Kari II. g. Tasnád — Zilah, S. Diénes Magduska IV. el. és testvére Zsombor, Kézdivásárhely, Vernes Bözsiike Barót, Péter Géza és Margit I. p. Dicsőszentmárton, Verébi Pál I. főreál és testvére Antal III. o. Dés, Incze Kató IV. el. Nagyenyed, Kinda Margit IV. el. Székelyudvarhely, Biberle Kató I. p. Nagykároly, Nemes András Marosvásárhely, Csermák Ilona Máramaroszi, Ormay Margit IV. el. Nagyszalonta.

Dicsőretet nyertek:

Salamon Sándor, III. polg. Szilágycseh, Kolozsvári Bandi IV. el. Bánffyhungyad, Révai Bandi IV., Babi II.

el. Dicsőszentmárton, Szilágyi László I. polg., Szilágycseh, László Gyula IV. el. Székelyhid, István II. g., Tibor I. g. (vezetéknev és lakhely nélkül), Klein Imre IV. el. Nagykároly, Péterfy Erzsike IV. el. Marosvásárhely, Gottesmen Sándorka III. polg. Orsova, Wolf Mancika I. felsőleányisk. Temesvár, Feichter Henrik, Székelykocsárd, Rácz Margit I. polg. Magyargyerőmonostor, Nagy Mária IV. el. Marosvásárhely, Dömsödi Gizike V. el. Nyárádszereda, Schwartz Ilona IV. el. Kolozsvár, Ajtay Lacika Dés, Rosman Etus III. e. Marosvásárhely, Csonka Irénke III. polg. Torda, Szalay Judit II. el. Nagyborša (Cseh-Szlovákia), Hoffmann Teréz IV., Adolf V. el. Zsibó, Gárdos Magda I. polg. Petrozsény, Benedek Jenő IV. el. Nagykároly, Tőkés Józsiika III. el. Málnás, Vernes Böcike III. el. Barót, Kiss Margit VI. el. Tasnád, Medveczky Zoltán I. g. Belényes, Medveczky Olga II. g. Belényes, Névtelen, Kolozsvár, Herskovits Zoltán, Zsibó, Dániel Béla, Balázsfalva, Bagossy Klári I. polg. Dés, Neumann Kató I. el. Szinerváralja, Fekete Piroska III. g. Remete, Darkó Tibor, Torda, Rooz Lola, Szatmár, Csomoss Béla II. g. Dés, Szücs Terike III. el. Brassó, Szmercsányi Pista, Zilah, Zsigmond Sárika II. p. Mezőtelegd, Genda János IV. el., Bastya Nuka, Marosvásárhely, Horváth László II. g. Kolozsvár, Lázár Róbert IV. el. Kolozsvár, Osztián Ilke IV. el. Dés, Tusa Barna III. el. Kovászna, Gálfalvi Sándor I. polg. Dicsőszentmárton, Puskai Sándor II. g. és Károly IV. el. Marosvásárhely, Fogarasi Emma IV., Irén III. el. Dés, Varga Lajos III. polg. és Gyula II. p. Petrozsény, Rácz György IV. el. Kolozsvár, Varga Rózsiika I. g. Marosvásárhely, Kucska Miklós, Visóbisztra, Korbuly Manyika II. el. Tövis, Klein Irma Szatmár, Végh Károly I. g. Marosvásárhely.

Jé és elégséges osztályzatot harminchárom unokám érdemelt, akiknek nevét részint helyszüke miatt, részint azért nem közlöm, mert hiszem, hogy a jövő pályázaton a dicsőretek közé lépnek elő, vagy — ki tudja? — tán éppen a nyertesek közé.

FEJTÖRŐ.

A sorsolásban való részvételre egy rejtvény megfejtése is jogosít!

A rejtvények megfejtését, a megfejtők és nyertesek névsorát egyszerre, a megfejtést követő hónap végén közlöm!

Verses rejtvény.

— Beküldte: Kolontáry László. —

E szó nevem, igen egyszerű,
De ha megváltozik a kezdőbetű
S ránézel, szíved feldobog,
Utolsó szótaggal harcba hordozod.

Rejtett közmondás.

— Beküldte: Fried László. —

a vásár

2

Elek nagyapó üzeni:

Minden levél egyenesen Elek nagyapó címére: Kisbaczon, (Bajánai Mici) u. p. Nagybaczon, (Bajánai Mare) Háromszék megye (Jud. Treischaune) küldendő, akkor idejében kaptok választ. A levélírás egyik fontos szabálya, hogy benne legyen a levélben: hol kelt, melyik évben s melyik hónap hányadikán!

Figyelmeztetem kedves unokáimat, hogy ezentűl, amint az üzenetek elején olvasható, a hozzám intézendő levelekre Kisbaczon, Nagybaczon és Háromszék megye román nevét is írják, nehogy hiányos címzés miatt a postán visszatartsák a leveleket. Mostanában, nyilván a hiányos címzés miatt, a szokottnál jóval kevesebb levelet kaptam.

Retter János (Marosujvár). Mire ez üzenetét olvasod, valószínűleg találkoztunk a székelykocsárdi állomáson. De ha elmaradt volna bármi okból e találkozás, jól esik öreg szívemnek a szándék is, hogy Marosujvárról bejössz Kocsárdra néhány percnyi beszélgetésre. Ez már igazán megható szeretetre vall. — Hartmann Bandi és Ilus (Nagyvár). „Folyószámla” megjelölés rejtélye már jelent meg a Cimbora-ban. Ujat eszeljete ki. — Walter Péter, Jenő és Bandi (Beszterce). Most találkoztam először a nevekkel s örvendek, hogy megdicsérelhetek szép és helyesírásotokért. Csudálom, hogy nem pályáztatok a Veréb Jankó levelére. — Oroszlány Pista (Marosvásárhely). Megüzenem a kiadó bácsinak, hogy ezután címeztesse az újságot Oroszlány Pista tanulónak, mert te csak III. elemista vagy. Sőt akkor is így címeztesse, ha III. gimnazista volnál. Mert van-e szöveg cím enél: tanuló? — Benkő Laci (Marosvásárhely). Elhiszem, hogy jól telt a húsvéti vakáció. Csak úgy repült a labda, ugye? Benedek Laci is ifthon volt a vakáción. Szegény Dénes bá már nem lakik nálam mert meghalt. A szántástvetést májusig elvégeztük, de az idén keveset szántott nagyapó, mert sok dolgot adt a Cimbora. Hát csak tanul szorgalmasan tovább is, aztán jere Kisbaczonba. Ifj lesz csak sok játszópartjád! — Ormay Margit (Nagyszalonta). Ugy látszik, eltévedt az első levedel. Természetesen küldhetsz be képrejtényt is, csak jól rajzold meg. Remélem, már teljesen helyreállott az egészséged s következő levedeled már nem kell egyben és ceruzával írnod. — Klein Irma (Szatmár). Reméljük, hogy jövőre megnyílik előtűd is az iskola kapuja. Ha nem készülhetsz el jól a vizsgára, helyesen teszik kedves szüleid, hogy ismételtetik veled az osztályt, mert kellő alap nélkül nagy nehézségekkel kellene megküzdened, nemcsak a másodikk, hanem a további osztályokban is. — Csermák Ilona (Máramarossziget). Csak úgy mosolyognak a betűid nagyapóra. Menetl gyakraiban mosolyogtassd őket. — Szűcs Janika (Brassó). Legjobbban Ocsike nadeslő gondolatait és a rejtvények megjelölését szeretted s nagyon örvendesz, hogy apukád megrendelte a Cimbora-t. Gondolom, hogy apukád örömmel teljesítette a kívánságokat, mert sok öröme lehet bennetek. — Múny János (Arad). A mostani rajzod nem oly sikerült, mint a múltkoraiak, de azért csak küldjed a jelzetteket. Azt igen sajnálom, hogy a pályázatról lekéstél, mert leveleiddől ítélem feltétlenül díjat nyertél volna. — Zápolyi Laci (Karánszék). Mindenekelőtt add át kézsókat edesanyádnak, aki veled együtt lelkes olvasója a Cimbora-nak, s különösen meghajlik az én üzenetem. Rejtvényeid sikerültek, a 12. számot pedig pótolja a kiadó bácsi. — Kolozsvári unokám egy részével személyesen is megismerkedtem kolozsvári időzésem alatt. Többen a szálláson látogattak meg, másokkal az Erdélyi Irodalmi Társaság felolvasó ülése után találkoztam. Néhányan, akik előre tudtak kolozsvári utamról, meg is hívtak, hogy látogassam meg otthonukban. Nagy sajnálatomra ezekről a látogatásokról le kellett mondanom, oly sok irányban voltam elfoglalva. De remélem, ezután gyakrabban lesz alkalmam ellátogatni Kolozsvárra s egyben meg is ismerkedni összes unokáimmal. Így is igen kedvesen gondolok az ott töltött néhány napra. — Feichter Henrik (Székelykocsárd). Két nappal előbb kellett Kolozsvárra utaznom, mint ahogy a Cimbora-ban jeleztem volt, e miatt maradt el a találkozásunk. Összintén sajnálom, hogy hiába kerestél Elek nagyapót. Nőde, ami késik, nem múlik. — Retter János (Marosujvár). Azt írtad, hogy bejössz a székelykocsárdi állomásra, mert szeretnéd látni nagyapót. Mint Feichter Henriknek szóló üzenetemből láthatod, korábban utaztam át. Bár ne fáradtál volna be Kocsárdra. — Nagy Gáborné úrhölgy (Kolozsvár). A 40 leut továbbítottam a kiadóhivatálnak. — Varga Rózsi (Marosvásárhely). Nem írtad meg, hogy mire küldted a 28 leut. Valószínű, hogy könyvre. Írd meg, hogy melyikre. — Ifj Barsi Árpád (Kolozsvár). A két kert közül szerettem volna látni bár az egyiket, de valahányszor elindultam, hogy na most megyek az Áttila-utácsba, mindig látogató jött hozzám. Hiszen majd meglátom én még azt a két kertet, ha élek. — Tőkés József (Málnás). Remélem, nem betegség akadályozott meg abban, hogy bejőj a Sepsiszentgyörgyi estélyre. Sok kedves unokámmal ismerkedtem meg, s szinte bizonyos voltam abban, hogy te is ott leszel közöttük. Összel, ha élek, felolvasok a Székely Nemzeti Múzeumban, akkor majd remélhetően elhoz edesapád. Láttad-e már a múzeumot? Mennyi szép, érdekes dolgot lehet ott látni. Megérdemelne, hogy a szülői messziföldről odavigyék gyermekeiket. — Révai Bandi és Csaba (Dicsőszentmárton). Igen ügyes a képrejtvényed, s ha fussal rajzolnád meg, közölném is. Ez esetben az „a”-t tedd bele a tekőbe s feleslegessé válik az a három betű, amit a végére írtál. — Rafael Klárka (Bölon). Beteg voltál három hónapig, azért nem írtál eddig, de hála a jó Istennek, szerencsésen felgyógyultál s első dolgod volt, hogy írd Elek nagyapónak.

Nincs mit megbocátanom azért, hogy ceruzával írtál. A 15, hogy szép és tisztá, könnyen olvasható az írásod. A veled való ismeretségnek, azért is örvendek, mert kedves emlékek fűznek Bölonhoz. 1876. karácsony ünnepén, mint református legatus prédikáltam a református templomban. 1887-ben pedig a böloni választók nagy része reám szavazott a képviselőválasztáson. Ezekről a feledhetetlen időkről hosszú megemlékezés van egyik könyvemben. Hát csak írd nekem ezután is, Klárka, akár ceruzával, akár tollal: örömet szerzel öreg szívemnek. — Varga Gyula és Lajos (Petrozsény). Sokat kellett tanulnod, mert a főigazgató meglátogatta az iskolátokat. Bizony sokat kell nektek tanulnotok, ha nem is látogat el hozzátok a főigazgató. Sokkal többet, mint amennyit nekem kellett tanulnom diákkoromban. Így van ez világszerte a világ háború óta. Mind nehezebb és nehezebb a megélhetés s ennek következtében többet is kell dolgozni a nagyoknak, többet tanulniuk a diákoknak. De az idő beosztásával a sok tanulni való is lehet könnyíteni. Így aztán fest és lélek nagyobb ki-fárasztása nélkül haladtok előbbre és előbbre. Mert nem szabad feledni, fő az egészség. — Tóth-lipcei Fabricius Agoston (Székelyhid). Azt nem ígérhetem, hogy Székelyhidra megyek, bármennyire szeretném azt. Öregség és nagy elfoglaltság akadályoznak ebben. De ha te a nyáron Segesváron leszel, onnét már nincs messze Kisbaczon. Egyet ugrasz, kettőt szökölsz, mint a mesebeli fálós s ott vagy nagyapó kerfjében, unokáinak vidám seregében. — Kis Géza (Nagyvár). A kiadó bácsinak továbbítottam csehszlovákiai magyar barátainak a címét. Jól sok barátod és ismerősöd van, amint látom, s valóban, derék cselekedet részéről, hogy őket is részesíteni akarod abban a gyönyörűségben, amit neked a Cimbora olvasása szerez. Hiszem, hogy mindazok az unokám, akiknek ismerősük van Csehszlovákiában követték a te dicséretes példát. Mert míg nektek már van újságotok, a csehszlovákiai magyar gyermekeknek nincs, s éppúgy hiányzik ez nekik, amint hiányzott tőletek is három esztendőn át. — Főris Ilonka és Béla [Zilah]. Szép, kerekbetűs írásotok reám mosolygott, én meg szeretettel mosolygok vissza fireátok. — Szalay Juditka (Nagybors, Pozsony megye). Magam is azt hiszem, arrafelé fi vagytok az első előfizetők, s igen kedves dolog volna részéről, ha csehszlovákiai ismerőseid nevét összeírnád s elküldenéd akár a kiadó bácsinak, akár nekem. Jól eset, hogy megírd testvéreid nevét és korát is. Te 8 éves vagy, Zsuzsa 7, Kati 3 éves és Margit hét hónapos. Szóval, csupa leány. Csókolom innen messziről a négy új unokát, s csókolod meg helyettem a kedves nagymama és mama kezét. — Karácsonyi Magda [Románicska]. Ó, ó, az a sok tanulni való! Amiazt nem láthatam eddig szép gyönyörűtől. Mi jó, hogy már ismételték s jutott idő arra is, hogy bizonyoságot tegy irántam való őszinte szeretetedről. Hát Eluska hány éves, tud-e már írni? — Beretky András (Egrestő). Ha kitarodan törekszel arra, hogy szép legyen az írásod, meg is fog szépülni, bizonyos lehetsz abban, mintahogy nyilván a szorgalmaznak, kitarodásodnak tulajdonítható, hogy bár falun lakol s magántanuló vagy, tavaly jeles volt a bizonyítványod. Remélem, jelesül végzed a gimnázium harmadik és többi osztályát is. Ritka szerencse, hogy falun élhetsz és tanulatsz, csolnázhatol a küllőn, ami valóban „testedző és szép sport” is egyben. S tán jut időd arra is, hogy mesét írj az árvácskát lenező büszke rózsabokról. Ha majd nagyobb leszel, újra meg fogod írni ezt a kis mesét, bár korodhoz képest most is ügyesen írtad meg. Én azonban másként fejeztem volna be. A rózsabokr büszkélkedik, hogy róla mind leszedik a rózsát, mellikre fűzik ifjak, leányok, az árvácskára meg ügyet sem vetnek. De a büszkeség hamar szomorúságra válik, mert lát-nia kell, hogy mint dobálják el a hervadt rózsákat. Ez is elég-néte ugyan az árvácskának, de én még ezt is hozzáírtam volna. Valamelyik leány le akar szakítani egy árvácskát, de egy másik azt mondja: Ne bánts szegény árvácskát, hadd éljen viruljon, amíg élhet és virulhat. Rejtvényeid egy része sorra kerül. — Fenyő Hajnalka [Brád]. Levélböríték, rajta: Elek nagyapónak Kisbaczon. Utána egy jól megrajzolt üveg, kívül rajta: Bor. Végül: A Persze, hogy megjeltesse Cimbora. Ezt a rejtvényt már sokan megcsinálták, ami mind irántam és a Cimbora iránt való szeretetre vall. Hát csak valami egyebet eszelj ki, Hajnalka. Én már úgy is tudom, hogy szeretted Elek nagyapót. — Ullmann Edit (Nándorhegy). Azért nem írtál eddig, mert nálatok német tanítás van. Azért csunya az írásod is, mondod te. Hiszen szépnek nem szép, de csunyanak sem mondható, s majd meg is szépül, ha gondosan és gyakran írsz nekem. Remélem, ezután pontosan fogod kapni az újságot. Rejtvényeid sorra kerül. — Hirsch Lili (Marosvásárhely). A kiadó bácsi ezután az újságot Sándor János utca Kaufmann ház I. em. fogja küldeni, a te nevedre. — Incze Kati (Nagyvened). Az nem baj, hogy Rózsa testvéred, aki negyedik gimnazista, segítette neked a rejtvénykészítésben. Ez testvéri kötelesség. A jó, hogy jó mindkét rejtvény. Annak igen örvendek, hogy Rózsa is szeretettel olvassa a Cimbora-t, mint ahogy olvassa sok 4-ik és 5-ik gimnazista unokám. — Elefánt Olga (Dés). Köszönöm az üdvözlőletet s viszonzásul megfogom neked, hogy a „szívélyes” üdvözlőlet helyett ezután írj „szíves” üdvözlőletet, mert az az igazi magyaros. — Pakulár Irénke (Csikszere). Gyűjtd a pénzt a Cimbora-ra. Ezt igen helyesen teszed, Irénke. Gondja lesz rá nagyapónak, hogy azt a gyűjtést soha meg ne bánd. László Gyula (Székelyhid). Hála Istennek, egészséges vagy, csak egy kis bánatod van, mert nem kaptad a Cimbora 15. számát, pedig már a következő számot megkaptad. Hiszen, amilyen jószívű ember a kiadó bácsi, amint ezt az üzenetet olvassa, repülőgépen küldi meg azt a 15. számot s vége lesz a te kis bánatodnak. — Szilágyi László (Szilágycsé). Hát el tudtam igazodni a rejtvényedben, csinál meg újra, jó nagy kockákban helyezve el a jó nagy számokat. A te érdekedben tanácsolom ezt is, meg azt is, hogy nagyobb befűkkel és gondosabban írd a leveleidet, mert az apróbetűs írással elrontod a szemedet, arra pedig, remélem, az emberi kor legvégéig határáig lesz szükséged. Ugy-e, megfogadod jóakaratu tanácsomat?

— Igaz, — helyeselt Ferkó.

— Aztán néhány napi élelemről is gondoskodnunk kell. Mert esetleg napokig nem léphetünk szárazföldre. Néhány doboz gyufát is vágj zsebre. En is hozok magammal. Más aztán nem is kell talán. De majd gondolkozom még s ami eszembe jut, elhozom magammal.

— Hány órákor indulunk? — érdeklődött Ferkó.

— Pont ötkor.

— Es mivel magyarázzuk meg otthon e korai felkelést?

— Gondoltam erre is. Most hazamegyünk s nagy örömmel elujságotjuk, hogy holnap az egész osztály kirándul Rády tanár ur vezetése alatt s csak este jövünk haza. Így aztán estig nem is jut eszükbe keresni. Addig pedig mi — kedvező szél mellett — már ungon-berken túl leszünk... Tehát reggel ötkor találkozunk a mi kapunkban, hogy segíthess a ladik kicipelésénél.

— Rendben van, — bólintott Ferkó.

Ezzel hazafelé indultak. A távolban egy rövid, fehér szoknyácska villant meg a leáldozó nap bitor sugarában.

— Erzsike! — röppent el egyszerre a két fiu ajkáról a lány neve.

— Ő az, — ismételte Mihók s érezte, hogy torka összeszorul. — Vajjon hová siet?

— Talán a varrónőhöz, — mondotta szomoruan Ferkó. — Csináltatja a majálisi ruhát.

— A majális! — sóhajtott Mihók. Mi már azt nem fogjuk látni... Ejh! Félre érzélgősség! Ennek most semmi helye nincs! Ha majd fejedelmek leszünk, udvari bálokat fogunk rendezni s ott kárpótoljuk magunkat e majálisért...

Tehát fel a fejjel! Most higgadtan kell gondol-

— Rády tanár ur, az osztályfőnök, — hazudott Miska, mint a karika-csapás.

Evike a Rády nevének említésére gyengén elpirult s zavartan sütötte le szemét. Az elmúlt tél egyik mulatságára emlékezett, az első báljára, ahol Rády tanár urral igen sokat táncolt. Azóta sokat gondolt a rokonszenves, fiatal tanárra s valahányszor nevét hallotta, elpirult s zavarbajött. Ha pedig az utcán véletlenül találkozott vele, mélyen lesütötte szemét, noha maga sem tudta megmagyarázni magának, hogy mi okozza zavarát.

— Hogyan fogsz felébredni? — töprengett Mihók mama.

— Majd én felköltöm, — ajánlkozott Evike.

— Ugy is ébren alszom. Félőtkor felébresztelek. Jó lesz?

— Csak el ne aludj, — aggódott Miska — mert nagy szégyen lenne, ha lemaradnék.

— Ne félj — nyugtatta meg Evike. — Nem tudom, ne menjek-e én is veletek?

— Az bizony jó lenne, kapott az ajánlaton Mihók mama, aki igen féltette fiát.

Miskának még a lélekzete is elakadt ijedtében. Percek teltek el, amíg tiltakozni tudott.

— Minek jönnél? — szólt hevesen. — Nem vagyok én már kis gyerek, akire vigyázni kell. Külömben is ott lesz Rády tanár ur. Senkit sem kísér a nővére, maradj hát te is itthon.

Evike erre lemondott a kíséretéről, s így Miska a legnagyobb veszélyt megusztta egy kis ijedtség árán.

— De az utra készitek egy kis pogácsát meg valami sült hust, mert hosszú az egész nap, — mondotta Mihók mama.

— Hát az jó lesz, — örvendett Miska. Csak minél több legyen, mert van néhány szegény gye-

rek köztünk, aki nem igen hozhat ennivalót s azokat mi látjuk el.

— Milyen jó szive van ennek a gyerekek! — gondolta Mihók tata büszkén.

Ezután Miska, mintha csak szórakozásból tenné, szétnézett az udvaron, majd besétált a fás színbe. Ott aztán örömmel állapította meg, hogy a mosóteknő, meg a lekvár-kavaró lapát egymás mellett állanak az egyik sarokban, a másik sarokban pedig ott hevert a fűrész meg a fejsze. Felfedezett egy hosszú kötelet is, melyet szintén jónak talált az utra. Egy ládában pedig kisebb-nagyobb rozsdás szegek és egy harapófogó hanykolódott. A szegekből is kiválogatta a jobbakat s ezeket a harapófogóval együtt zsák-darabba csavargatta és a tekenőbe elrejtette. A fűrész, fejszét, lekvár-kavaró lapátot szintén a teknő közelébe hordta, hogy reggel együtt legyen valamennyi holmi.

Aztán a zsebeit kutatta át, hogy a szükséges apróságok megvanna-e. Iránytő, zsebkés, csuzli, néhány gomb, egy repedt, kerek tükör bádog tokban, két rövid ceruza, egy száz-látó, egy ultramarin gomb-festék, egy kockás viaszos-vászon fedelű notesz, radirgummi, egy marék ólom-serét (melyet a függő-lámpából csent ki valamikor) és egy football-sip volt elraktározva a különböző zsebekben. Ezek felett seregszemplét tartva, mindnek megállapította hasznavehetőségét s szépen visszarakta előbbi helyükre. Aztán besurrant a konyhába s néhány doboz gyufát emelt le a kredencről s rejtette a többi holmik közé.

Ugyanigy készülődött ezalatt Lakatos Ferkó is. Neki is sikerült elhítenni a korán reggel kezdődő kirándulást, s gondos anyja ugyancsak ellátta minden jóval az utra. Egy félrófnyi kolbászt s jókora

— Igaz, — helyeselt Ferkó.

— Aztán néhány napi élelemről is gondoskodnunk kell. Mert esetleg napokig nem léphetünk szárazföldre. Néhány doboz gyufát is vágj zsebre. En is hozok magammal. Más aztán nem is kell talán. De majd gondolkozom még s ami eszembe jut, elhozom magammal.

— Hány órákor indulunk? — érdeklődött Ferkó.

— Pont ötkor.

— Es mivel magyarázzuk meg otthon e korai felkelést?

— Gondoltam erre is. Most hazamegyünk s nagy örömmel elujságotjuk, hogy holnap az egész osztály kirándul Rády tanár ur vezetése alatt s csak este jövünk haza. Így aztán estig nem is jut eszükbe keresni. Addig pedig mi — kedvező szél mellett — már ungon-berken tul leszünk... Tehát reggel ötkor találkozunk a mi kapunkban, hogy segíthess a ladik kicipelésénél.

— Rendben van, — bólintott Ferkó.

Ezzel hazafelé indultak. A távolban egy rövid, fehér szoknyácska villant meg a leáldozó nap bitor sugarában.

— Erzsike! — röppent el egyszerre a két fiu ajkáról a lány neve.

— Ő az, — ismételte Mihók s érezte, hogy torka összeszorul. — Vajjon hová siet?

— Talán a varrónőhöz, — mondotta szomoruan Ferkó. — Csináltatja a majálisi ruhát.

— A majális! — sóhajtott Mihók. Mi már azt nem fogjuk látni... Ejh! Félre érzelműség! Ennek most semmi helye nincs! Ha majd fejedelmek leszünk, udvari bálokat fogunk rendezni s ott kárpótoljuk magunkat e majálisért...

Tehát fel a fejfel! Most higgadtan kell gondol-

koznunk. Még ma este készítsünk össze mindent az utra.

Ezalatt a kapu elé értek s ott megszorították egymás kezét.

— Tehát reggel ötkor, — figyelmeztette Miska Ferkót.

— Ott leszek, — fogadta Ferkó s befordult a kapun.

jutott eszébe valami ügyes gondolat, amely lepedőhöz juttathatná.

Végre is a véletlen jött segítségére. Ugyanis estefelé így szólt hozzá az anyja:

— Ugyan, Ferikém, szaladj fel a padlásra. Délelőtt kimostam néhány lepedőt, nézd meg, megszáradtak-e már, s ha meg, hozd le, hogy kivasalhassam.

Ferkó örömeiben csaknem hangosan felkiáltott. Már készen is volt tervével. Mint a nyul, szaladt fel a rozoga padlás-lépcsőn s egy-két pillanat múlva már vissza is érkezett és jelentette:

— Még nem száradtak meg. Nagyon is nedvesek.

— No, akkor még hadd száradjanak reggelig, — mondotta Lakatosné.

Ferkó is csak ezt akarta. Amint anyja befordult a konyhaajtón, hirtelen visszaosont a padlásra, lázas sietséggel leemelt a kötélről egy lepedőt (még pedig a legjobbat) s összehajtogatva kabátja alá rejtette. Aztán kikémlelt a padlásajtón, hogy nem figyeli-e anyja, s amikor látta, hogy tiszta a levegő, lesietett és az udvar egyik félreeső helyén elrejtette a zsákmányt.

— Ezzel is rendben volnánk, — jelentette ki teljes megalégedéssel önmagának.

Ekkor már egészen besötétedett s szinte ugyanazon pillanatban küldték a gondos szülők a két gyereket aludni, mert hiszen reggel korán kellett felkelniök — a kirándulás miatt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ÖCSIKE KÖNYVE

a „nadselü“ gondolatok első sorozata

~ IRTA: BENEDEK ELEK. ~
Csinos kemény kötésben ára 35 Lei.

Megrendelhető a kiadóhivatalban Szatmáron.

A Cimbora azt üzeni:**Ha finom
cukorkát
akartok:****kérjete Melissát****Eredeti Wolfner****gépszijak**
minden méretben
kaphatók**BRAUN és LÁSZLÓ** vaskereskedésében,
Szatmár, Piata Victoriei (volt Deák-tér) 9.**A Szatmári Leszámitoló- és Kereskedelmi Bank r.-t.**

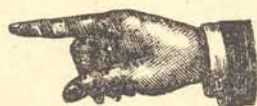
Alaptőke 10 millió leu. — Tartaléktőke 1 millió leu. — Takaréketét állomány 45 millió leu.

Bármely összeg erejéig fizetéseket vállal:Bukarestben és bárhová LEUBAN, Bécsen keresztül bárhová OSZTRÁK
KORONÁBAN, Prágán keresztül bárhová CSEH KORONÁBAN, Berlinen
keresztül bárhová MÁRKÁBAN, Fiumén keresztül bárhová LIRÁBAN,
Budapesten keresztül bárhová MAGYAR KORONÁBAN.

Vesz és elad mindennemű idegen pénzeket és amerikai chequeket bevált.

Kölcsönöket legelőnyösebben folyósít.

A Generala bukaresti biztosító társaság, valamint az Assicurazioni Generali triesti biztosító társaság főgynöksége.

Betéteket könyvecskére és folyószámlára gyümölcsöztetésre elfogad
és azokat kívánatra azonnal bármikor visszaad.**Fiuk!****Lányok!****A Cimbora-t****olvassátok,****szeressétek,****terjesszétek!**Aki elő akar fizetni a Cimbora-ra, az írjon egy levelező-lapot Szatmárra, a
Cimbora kiadóhivatalának címezve és a következő vasárnap már kezében a lap.**A lap egy negyedévre negyven leuért jár.****Felélős szerkesztő: Dénes Sándor.****Kiadó a Szabadsajtó Könyvnyomda és Lapkiadó r.-t. Szatmár.**
A szerkesztőségnek szóló levelek, rejtvény megfejtések és
közlésre szánt kéziratok Benedek Elek címére, Kisbaczon,
u. p. Nagybaczon, Háromszék-m. küldendők.